

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

SLUŽEBNÍ POMĚR VOJÁKA Z POVOLÁNÍ

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Monika Hlávková

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

2023 Plzeň

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Monika HLÁVKOVÁ**
Osobní číslo: **R21N0017P**
Studijní program: **N0421A220001 Veřejná správa**
Téma práce: **Služební poměr vojáka z povolání**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

OBSAH

TEORETICKÁ ČÁST

Vymezení základních pojmů

- Armáda ČR
- Voják z povolání
- Služební poměr

Vznik služebního poměru

- Podmínky vzniku služebního poměru

Průběh služebního poměru

- Práva a povinnosti vojáka z povolání
- Odměňování
- Péče o vojáka z povolání

Změna služebního poměru

Zánik služebního poměru

PRAKTICKÁ ČÁST

Komparace české a izraelské armády

- Izrael jakožto stát
- Izraelské obranné síly
- Struktura
- Hodnosti a insignie
- Povinná základní vojenská služba

Zhodnocení komparace

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

ČEJKA, Marek. *Judaismus, politika a stát Izrael*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-3007-0.
HOGG, Ian V. *Izraelská válečná mašinerie: [lidský faktor, bojová technika, taktika]*. Překlad: Jiří Bumbálek. Praha: Svojtka & Co, 1999. ISBN 80-723-7087-1.
SKORUŠA, Leopold. *Zákon o vojácích z povolání: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.
VEVERA, F., P. HULÍNSKÝ, P. MLSNA, P. MATES, K. CHRÁSTKOVÁ a J. ŠKODA. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-518-0.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 31. srpna 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací na téma „Služební poměr vojáka z povolání“ vypracovala samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací byly řádně odcitovány a uvedeny v seznamu použité literatury.

V Plzni dne 31. 3. 2021

Hlávková

Bc. Monika Hlávková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc., za věnovaný čas, množství cenných a inspirativních rad, podnětů a připomínek, které mi při zpracování dané problematiky velmi pomohly.

OBSAH

<i>Úvod</i>	8
1 Teoretická část	10
1.1 Vymezení základních pojmů	10
1.1.1 Armáda ČR	10
1.1.2 Základní vojenská služba	11
1.1.3 Voják z povolání	12
1.1.4 Služební poměr	13
1.2 Vznik služebního poměru	14
1.2.1 Podmínky vzniku služebního poměru	14
1.2.2 Průběh služebního poměru	16
1.2.3 Výkon a doba služby	17
1.3 Práva a povinnosti vojáka z povolání	19
1.4 Odměňování	21
1.4.1 Služební plat	21
1.4.2 Náborový, kvalifikační a stabilizační příspěvek	25
1.4.3 Stabilizační příspěvek	26
1.4.4 Služební hodnocení	26
1.4.5 Výsluhové náležitosti	26
1.5 Péče o vojáky z povolání	28
1.5.1 Zdravotní péče	29
1.6 Změna služebního poměru	30
1.6.1 Přerušování služebního poměru	30
1.6.2 Přeložení	30
1.6.3 Odvelení	30
1.6.4 Pověření výkonem služby v jiném služebním zařazení	31
1.6.5 Služební cesta	31
1.7 Zánik služebního poměru	31
2 Praktická část	34
2.1 Izrael jakožto stát	34
2.2 Izraelské obranné síly	36
2.2.1 Struktura	40
2.2.2 Povinná základní vojenská služba	47
2.2.3 Hodnosti a insignie	52
2.3 Komparace AČR a IOS	54
2.3.1 Vznik + Struktura	56
2.3.2 Práva a povinnosti	56
2.3.3 Základní vojenský výcvik	57

2.3.4	Odměňování	58
2.3.5	Statní rozpočet + Vybavení	59
2.3.6	Aktuální stavy.....	59
2.3.7	Zhodnocení komparace.....	60
2.4	Rozhovor	61
<i>Závěr.....</i>	<i>.....</i>	<i>67</i>
<i>Cizojazyčné resumé.....</i>	<i>.....</i>	<i>69</i>
<i>Seznam použitých zkratk</i>	<i>.....</i>	<i>70</i>
<i>Seznam tabulek a obrázků.....</i>	<i>.....</i>	<i>71</i>
<i>Seznam použitých zdrojů.....</i>	<i>.....</i>	<i>72</i>
Literatura	72
Brožura	73
Právní předpisy.....	73
Internetové zdroje.....	73
<i>Přílohy.....</i>	<i>.....</i>	<i>82</i>

ÚVOD

V současné době je Armáda České republiky častým předmětem diskuzí, nejen mezi odborníky, ale i širokou veřejností. Velmi nápomocná k tomu byla aktuální situace ohledně rusko-ukrajinské války a prezidentské volby, které se v lednu 2023 uskutečnily. Opomenuto nesmí být ani třicetileté výročí, které AČR v nedávné době oslavila. Lze říci, že za poměrně krátký čas se naše ozbrojené síly vybuchovaly z armády socialistického typu s povinnou vojenskou službou na armádu profesionální, která je již dlouhodobě konkurence schopná.

Téma „Služební poměr vojáka z povolání“ jsem si pro svoji diplomovou práci zvolila právě z důvodu jeho důležitosti a skutečnosti, že se zkrátka dotýká nás všech. Dle průzkumu agentury STEM důvěřuje Armádě ČR 75 % českých občanů, což je ještě o 3 % více než Policii ČR. Tímto se řadí mezi nejdůvěryhodnější instituce v zemi, které téměř dvojnásobně převyšují zákonodárné a výkonné politické organizace.¹ K tomuto postavení jistě přispěly samotné cíle AČR, mezi které patří obrana České republiky, udržení míru a celková bezpečnost občanů.

Rozdělení diplomové práce spočívá v teoretické a praktické části, které se dále systematicky dělí do jedenácti kapitol. Celá práce odkazuje na platnou právní úpravu s ohledem na judikaturu. Úkolem teoretické části je obeznámit čtenáře s armádním systémem České republiky. Na úvod nesmí chybět vymezení základních pojmů, které vtahují čtenáře do vojenského prostředí a napomáhají k snazšímu porozumění textu. Hned druhá kapitola řeší vznik pracovního poměru vojáků z povolání, jeho podmínky, průběh a samotný výkon či dobu služby. Stejně jako z pracovního poměru vyplývá pro zaměstnavatele i zaměstnance celá řada vzájemných práv a povinností, tak i pro služební poměr platí obdobná pravidla, o kterých pojednává kapitola číslo tři. Nedílnou součástí každé úspěšné firmy je systém hodnocení a odměňování, který má značný vliv na spokojenost zaměstnanců. Touto problematikou se zabývá čtvrtá kapitola, která podrobně rozebírá služební plat, a to včetně náborových, kvalifikačních, stabilizačních i výsluhových náležitostí. Práce dále rozvádí péči o vojáky z povolání, kterou tvoří pouze zdravotní péče či rehabilitace, ale i ubytovací a mimořádné příspěvky. V neposlední řadě teoretická část pojednává o změnách

¹ Armádě i policii důvěřují tři čtvrtiny občanů ČR [online]. Praha: STEM: Ústav empirických výzkumů, z.ú., 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/armade-i-policii-duveruji-tri-ctvrtiny-obcanu-cr/>

služebního poměru, jež mohou mít podobu přerušení, přeložení, odvelení, služební cesty apod. V nejhorším možném případě dochází k zániku služebního poměru, jehož důvody tato práce taktéž podrobně definuje.

Následné kapitoly tvoří praktickou část, která se věnuje Izraelským obranným silám. V první řadě je nutné charakterizovat samotný Izrael jakožto jediný židovský stát na světě. Výběr právě této země ovlivnila dlouholetá tradice povinné vojenské služby žen, jejímž důvodem nebyla otázka rovnoprávnosti, nýbrž krizová situace IOS a státu Izrael. O této skutečnosti konkrétně pojednává kapitola devátá, a to společně s historií Izraelských obranných sil, strukturou či hodnotami. Tyto získané informace poslouží ke komparaci české a izraelské armády, což je hlavním cílem diplomové práce. Mezi klíčové budou patřit nejen údaje o vzniku, struktuře, způsobu odměňování a státním rozpočtu, ale zajímavému srovnání taktéž podlehnou práva a povinnosti vojáků. Pro úplnost porovnání budou veškeré částky promítnuty do HDP, jehož celková hodnota se za dané období na určitém území liší. Úkol této výměry spočívá ve spravedlivém poukázání na stát, který příslušníkům armády poskytuje větší finanční ochranu či celkově tomuto resortu věnuje více péče. Základem komparace je zhodnotit a poukázat na rozdílnost či naopak podobnost těchto armád.

Celou diplomovou práci bych ráda podtrhla rozhovorem s příslušníky české a izraelské armády, který do práce vnese objektivní pohled. Očekávám zjištění skutečného stavu, protože teorie a praxe je mnohdy odlišná. Důležitou součástí tvoří otázky ohledně postavení žen v armádě či celková spokojenost vojáků. Vzhledem k tomu, že bych v budoucnu velice ráda na vlastní kůži vyzkoušela výkon vojenské služby, tak doufám, že ani tyto rozhovory pro mě nebudou odstrašující, ale naopak utvrdí mé názory.

Diplomová práce by měla čtenářům nejen přiblížit cestu vojáka z povolání od úplného začátku do jejího konce, ale i systém a strukturu obou armád. Mnoho informací zde mohou najít i případní zájemci o službu v armádě.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Tato část se zaměřuje na přechod z civilního prostředí na prostředí armádní, které v současné době láká mnoho mladých lidí, jež jsou často fascinováni řádem a finančním zajištěním.

Právě teoretická část může čtenářům pomoci při rozvaze ke vstupu do armády. Obsahuje sedm kapitol pojednávajících o samotném vzniku pracovního poměru vojáků z povolání, jeho podmínkách a průběhu. Ze služebního poměru taktéž vyplývá celá řada práv o povinností, které se od pracovního poměru značně liší. Mezi samozřejmé patří i právo na služební plat, o jehož složkách informuje kapitola číslo čtyři. Systém odměňování hraje při výběru povolání významnou roli a právě v tomto odvětví je velmi rozmanitý. Opomenuty nesmí být ani změny služebního poměru, mezi které patří např. přerušeni, přeložení, odveleni či samotný zánik, který řeší poslední kapitola této části.

1.1 Vymezení základních pojmů

Tato kapitola si klade za cíl objasnit základní názvosloví a pojmy, které se v práci vyskytují. Celkově se jedná o problematiku armádního prostředí.

1.1.1 Armáda ČR

Současný oficiální název Armáda České republiky platí od 1. ledna 1993 a spolu s Hradní stráží a Vojenskou kanceláří prezidenta republiky představuje hlavní složku ozbrojených sil České republiky.

Mezi její základní úkoly dle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky patří zajištění obrany státu a plnění mezinárodních smluvních závazků, které se týkají společné obrany či operací pro udržení míru.² Lze tedy jednoznačně říci, že nynější armáda znázorňuje suverenitu a nezávislost České republiky.

AČR je tvořena nejen ze svazků a útvarů, ale konkrétní operace a úkoly se dělí mezi několik druhů sil. Nejznámější jsou pozemní síly (PozS) skládající se z dělostřelectva či mechanizovaných, výsadkových a chemických vojsk. Naopak taktická, vrtulníková a dopravní letectva tvoří síly vzdušné (VzS). Speciální síly (SpecS) pracují převážně v krycím či utajeném režimu. K nejmladším

² § 9 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

patří kybernetické síly a informační operace (KySIO), jež monitorují, plánují a řídí operace v kybernetickém prostoru. KySIO vzniklo v roce 2019 spolu s teritoriálními silami (TerS).³ Tyto síly řeší nejen otázky obrany teritoria, ale i podporu spojeneckých vojsk na území ČR.⁴

Nutno však zmínit, že kořeny dnešní armády úzce souvisí se vznikem samostatného československého státu, kdy republika disponovala 106 679 vojáky, z nichž 33 282 byli vojáci profesionální. Velký vliv měla základní vojenská služba, která se týkala většiny mužské populace. Bláha ve své knize *Dvacet let československé armády v osvobozeném státě* správně uvedl, že: „*Vojenská služba je mravní a tvrdou výchovou, bez níž by se jinoch nestal mužem a branec vojákem.*“⁵ K 1. 1. 2022 měla Armáda ČR 27 197 vojáků z povolání a 4 191 vojáků v aktivní záloze.⁶ Došlo nejen k radikálnímu snížení počtu vojáků, ale i techniky. Důvodem je podfinancování Armády ČR, ale i princip minimální dostatečnosti v rámci kolektivní obrany v NATO. Nicméně Vláda ČR i Severoatlantická aliance tento nedostatek uznává a vzhledem ke zhoršujícímu se mezinárodnímu bezpečnostnímu prostředí usiluje o moderně vybavenou a větší armádu.

1.1.2 Základní vojenská služba

Od konce 18. století představovala jeden z nejdůležitějších mechanismů fungování moderních států. Prostřednictvím základní vojenské služby chtěla vládnoucí moc disciplinovat, socializovat a v případě nebezpečí mobilizovat své občany k obraně stávajícího systému.⁷

Základní vojenská služba nebo-li vojna je povinná armádní služba, která se v jednotlivých státech výrazně liší. Tato služba trvající déle než 18 měsíců je typická pro Sýrii, Egypt nebo Izrael, ve kterém platí branná povinnost i pro ženy.

³ ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Praha: CZDEFENCE.cz – Czech Army & Defence Magazine ISSN 2788-0419, 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.czdefence.cz/acr>

⁴ 25 let existence Armády České republiky: 1993 – 2018. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2018.

⁵ RUDOLF, Medek a Bláha SILVESTR. In: *Dvacet let československé armády v osvobozeném státě*. Praha: Svaz československého důstojnictva, 1938, s. 214. ISBN CNB000749045.

⁶ VÝVOJ SKUTEČNÝCH POČTŮ OSOB V REZORTU MO V LETECH 1992 - 2022. Ministerstvo obrany ČR [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2023 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://moer.army.cz/scripts/detail.php?id=129653>

⁷ HLAVÁČEK, Jiří. In: *Mezi pakárnou a službou vlasti: Základní vojenská služba (1968-2004) v aktérské reflexi*. Praha: Academia, 2022, s. 53. ISBN 978-80-200-3332-1.

Mnohem více států ji má však kratší. Příkladem může být Švýcarsko, Norsko, Rusko či sousední Rakousko, které si stanovilo šestiměsíční lhůtu. Nejvíce rozšířeny jsou státy bez povinné vojenské služby, mezi které patří například Argentina, Francie, Indonésie, Lucembursko, Německo, Slovensko a samozřejmě i Česká republika. Za velmi zajímavý lze považovat Island, který nemá vlastní armádu, ale je členem NATO. Jeho příspěvek do Severoatlantické aliance spočívá v propůjčování části ostrova pro letecké základny vojenského námořnictva. Mezi státy bez ozbrojených sil dále patří Lichtenštejnsko či Andorra.⁸

U nás existovala od dob první republiky do roku 2004, kdy 30. března nastoupilo posledních 878 branců. Po projednání Parlamentu ČR došlo ke schválení vládního návrhu zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování. Účinnosti tento zákon nabyl dnem 1. 1. 2005, kdy byla zrušena základní vojenská služba a AČR se stala plně profesionální. Branná povinnost bude vyžadována pouze za válečného stavu či ohrožení státu.⁹

1.1.3 Voják z povolání

Vojákem z povolání je občan České republiky, který vojenskou službu vykonává jako své zaměstnání. Výraznou výhodou tvoří stálé platové podmínky, rehabilitace, výslužné či odchodné. Lze jednoznačně říci, že se jedná o příslušníka ozbrojených sil, který složil slavnostní vojenskou přísahu a řídí se etickým kodexem. Úkoly plní dle armádních potřeb na území České republiky nebo v zahraničí.

Za velmi zajímavý považuji poznatek T. G. Masaryka, který v jednom ze svých rozhovorů prohlásil: „*Mnoho společného mezi vojáky a dětmi.*“¹⁰ Od vojáka se stejně jako od dítěte nežadá více než poslušnost, učenlivost, důvěra a značná dávka úcty. Naopak mnohdy jsou zbaveni starostí o existenční potřeby, jako je strava či oděv. Nicméně faktem zůstává, že pro tuto profesi se každý nehodí. Sloužit armádě není povolání jako každé jiné. Jedná se spíše o poslání, které s sebou nese nemalá rizika.

⁸ VOJENSKÁ ZÁKLADNÍ SLUŽBA SE STÁVÁ MINULOSTÍ [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2004 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=3893>

⁹ HISTORIE ZÁKLADNÍ VOJENSKÉ SLUŽBY V ČESKÝCH ZEMÍCH [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=3895>

¹⁰ ČAPEK, Karel. Hovory s T. G. Masarykem. In: . Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2013, s. 138. ISBN 978-80-86142-46-3.

Opomenuto nesmí být ani poměrné a rovnoprávní zastoupení žen v armádě. Většina právních předpisů používá shodné označení “voják“ jak pro muže, tak i pro ženy. Ovšem některá ustanovení zákona již správně využívají pojem “vojákyň“. Příkladem může být § 41 zákona č. 221/1991 Sb., o vojácích z povolání, který upravuje průběh služby vojákyň.¹¹ Zohledňovány jsou především fyzické možnosti a schopnosti ženského těla. Za zajímavé považuji zmínit, že dle výzkumu “Vojenský profesionál“, který realizovalo Ministerstvo obrany České republiky, preferuje více než polovina dotazovaných mužů a žen v pozici nadřízeného muže.¹²

V neposlední řadě bych ráda uvedla rozdíl mezi brannou povinností a vojáky z povolání. Vojáci z přechodné povinnosti totiž svádí tichý boj s vojenským řádem, který v zájmu kázně a pořádku značně omezuje jejich osobní svobodu. Naopak vojáci z povolání bojují o zlepšení své existence, která úzce souvisí s dodržováním přepisů a vzornou prací.

1.1.4 Služební poměr

Jedná se o pracovněprávní vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, kterým je v této situaci stát. Státnímu zaměstnanci za výkon závislé činnosti přísluší plat, a to dle platového tarifu stanoveného zákoníkem práce pro platovou třídu a platový stupeň, do kterého je zařazen. Za určitých podmínek má nárok i na některé zvláštní příplatky, mezi které patří například osobní příplatek či příplatek za vedení.¹³ Naopak za porušení svých povinností se státní zaměstnanec dopouští tzv. kárného provinění, za které hrozí písemná důtka nebo snížení platu.¹⁴

Do služebního poměru lze přijmout pouze osobu, která má předpoklady k řádnému vykonávání služby a dodržování demokratických zásad ústavního pořádku České republiky. Samotný výkon služby se zřizuje zpravidla na dobu neurčitou, ale existují i případy, kdy lze na dobu určitou přijmout osobu, která nahrazuje dočasně nepřítomného zaměstnance.¹⁵

¹¹ § 41 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

¹² O ŽENÁCH KOLEM NÁS [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2004 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=2393>

¹³ § 123 zákona č. 262/2006 Sb., Zákoník práce. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. ledna 2007

¹⁴ SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. In: Zákon o vojácích z povolání: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 50-51. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.

¹⁵ § 21 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. ledna 2015

Služební poměr oproti pracovnímu poměru v soukromé sféře vykazuje mnohem více výhod, mezi které patří ozdravné pobyty, fond kulturních a sociálních potřeb, výsluhové příspěvky, odchodné, odbytné, úmrtné, služební stejnokroj či náborové příspěvky. Naopak za nevýhodu lze považovat nemožnost dovolené nad rámec zákona či vedlejší příjem ze závislé činnosti, který musí být předem schválen.

Jak je již výše zmíněno, tak Armáda ČR funguje čistě na profesionální bázi, a proto může být občan do služebního poměru povolán jen na základě vlastní žádosti.¹⁶ Služební poměr upravuje zejména zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání a zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

1.2 Vznik služebního poměru

Základy vzniku služebního poměru jsou taxativně vymezeny v zákoně o vojácích z povolání, a to včetně možných překážek. Samotné doplňování lidských zdrojů má na starosti Agentura personalistiky AČR, která spadá pod Generální štáb a řeší většinu úkolů personálních i humanitních služeb.

1.2.1 Podmínky vzniku služebního poměru

Úvodem je nutné zmínit, že veškeré právní úkony ve věcech služebního poměru činí jménem České republiky služební orgány, přesněji tedy prezident republiky, ministr obrany a na základě rozkazu prezidenta či ministra velitelé, náčelníci, ředitelé nebo další vedoucí zaměstnanci. Mezi jejich základní povinnosti patří zajištění rovného zacházení a přístup ke všem uchazečům o povolání do služebního poměru. Zakázána je diskriminace z důvodu barvy pleti, národnosti, víry, pohlaví, sexuální orientace, majetku, rodinného stavu nebo těhotenství.¹⁷

Služební poměr představuje veřejnoprávní poměr a vzniká jednostranným, mocenským aktem služebního orgánu. Povolán může být občan České republiky starší 18 let, který je trestně bezúhonný a zdravotně způsobilý k výkonu služby. Mezi podmínky dále patří kvalifikační předpoklady stanovené pro služební zařazení a složení vojenské přísahy. Naopak nesmí figurovat v odborové organizaci,

¹⁶ § 2 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

¹⁷ § 2 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

politické straně či hnutí. Nežádoucí je také podpora hnutí, která hlásá národnostní, náboženskou i rasovou nevraživost nebo směřuje k potlačování práv a svobod.

Existují však i výjimky, kdy na základě důležitého zájmu služby, může být občan povolán do služebního poměru, i když nespĺňuje kvalifikační nebo zdravotní předpoklady pro služební místo ve Vojenském zpravodajství.¹⁸

Samotný výběr uchazeče provádí služební orgán na základě doručení písemné žádosti o povolání do služebního poměru. Následuje vyplnění osobního dotazníku, kterým uchazeč rovněž vyjadřuje souhlas se zpracováním osobních údajů. Mezi náležitosti dotazníku patří jméno a příjmení, akademické tituly a vědecké hodnosti s daty jejich přiznání, rodné číslo, adresa trvalého bydliště, státní občanství, rodinný stav, získané vzdělání či přehled předchozích pracovních poměrů a mnoho dalších informací, které se vedou v osobním spisu vojáka. Jakékoliv změny je voják povinen oznámit služebnímu orgánu do 8 dnů ode dne vzniku nové skutečnosti.¹⁹

O výsledku výběru musí být uchazeč písemně vyrozuměn nejdéle do 6 měsíců ode dne doručení žádosti. Součástí pozitivního vyrozumění tvoří i předpokládaný den vzniku služebního poměru, služební zařazení, místo nástupu služby, základní týdenní doba služby a její rozvržení, platové náležitosti, výplatní termín, podmínky výkonu služby, délka řádné dovolené a podmínky zániku služebního poměru. V případě negativního vyrozumění jsou veškeré údaje o nepovolaném uchazeči uchovány po dobu 50 let.²⁰

Za klíčový lze považovat den nástupu do služby, protože právě tím vzniká služební poměr, do kterého se voják povolává na dobu určitou. Její rozmezí činí zpravidla dva až dvacet let, ale na základě souhlasu vojáka ji lze prodloužit nebo dokonce ze závažných osobních či sociálních důvodů zkrátit. Samozřejmostí je i zkušební doba, která činí 3 měsíce.²¹

¹⁸ § 3 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbírnka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

¹⁹ JAK SE STÁT VOJÁKEM Z POVOLÁNÍ? [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2018 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/vojak-z-povolani>

²⁰ SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. In: Zákon o vojácích z povolání: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 57. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.

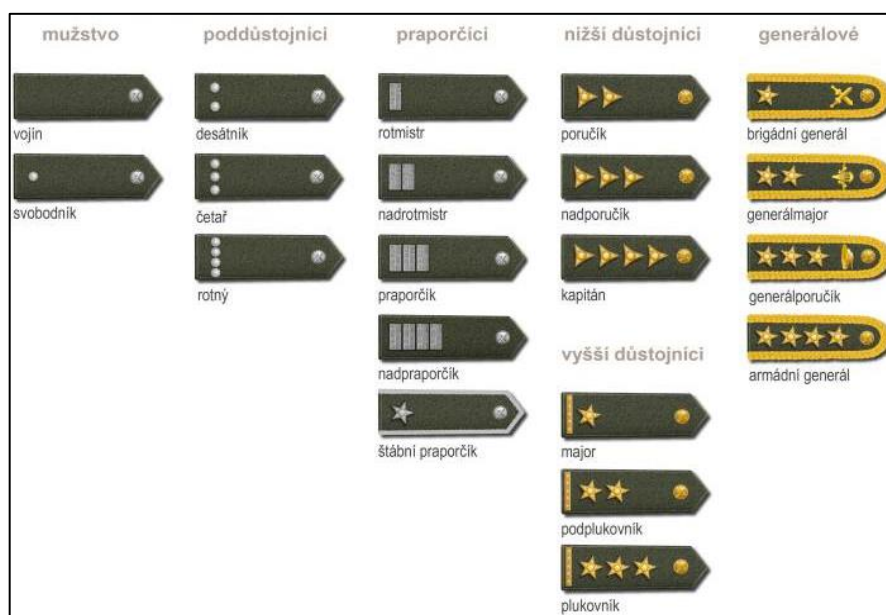
²¹ Tamtéž

1.2.2 Průběh služebního poměru

V průběhu služebního poměru vykonává voják službu dle potřeb ČR, a to v ozbrojených složkách, na ministerstvu, ve vojenských školách, u Vojenské policie nebo Vojenského zpravodajství. Úkoly obranného charakteru mohou plnit také v orgánech státní správy nebo u právnických osob, organizačních složek státu či mezinárodních a nadnárodních organizacích.²²

Na služební místo je voják zařazen podle dosažené kvalifikace, doby výkonu služby v hodnosti a závěrů služebního hodnocení. Přípravuje-li se voják na výkon služby studiem či výcvikem, náleží mu označení "čekatel".²³ Armáda ČR má šest hodnostních sborů: mužstvo, poddůstojníci, praporčíci, nižší důstojníci, vyšší důstojníci a generálové.²⁴ Do těchto sborů se dále řadí jednotlivé hodnosti, a to od vojína až po armádního generála viz obrázek č. 1.

25

Obrázek 1 - Hodnostní označení v Armádě ČR

Hodnost definuje postavení a pravomoci vojáka v hierarchii armády. V případě, že je třeba určit vztah nadřazenosti a podřízenosti mezi dvěma vojáky stejných hodností, tak zpravidla platí nadřazenost služebně staršího. Dojde-li

²² § 6 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

²³ SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. In: Zákon o vojácích z povolání: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 69. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.

²⁴ § 7 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

25 HODNOSTI [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2018 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/vystroj/hodnosti-43037/>

k udělování vyšší hodnosti hovoříme o povýšení. Naopak odebrání vyšší hodnosti a udělení nižší se nazývá degradace. Do hodností generálů jmenuje vojáky prezident republiky na návrh vlády. U ostatních hodností provádí jmenování služební orgány. Zajímavostí je, že vojákovi lze vyšší hodnost i propůjčit, a to na dobu výkonu volené funkce nebo pro splnění služebního úkolu, který vyšší hodnost vyžaduje.²⁶

Na daném služebním zařazení může voják setrvat po tzv. rozhodnou dobu, jejíž délka se může výrazně lišit. Nejméně tato doba činí 2 roky a nejvíce 15 let. Do doby výkonu služby v hodnosti se nezapočítává doba, kdy voják nemůže být služebně zařazen nebo nemůže vykonávat službu ve svém služebním zařazení. Hovoříme o tzv. dispozici, do které se voják dle § 10 odst. 2 zákona o vojácích z povolání dostává při mateřské dovolené, vazbě či zajištění nebo vojákyně z důvodu těhotenství.²⁷ Minimálně čtyři měsíce před uplynutím rozhodné doby musí služební orgán rozhodnout, zda se doba prodlouží nebo bude voják zařazen na služební místo s vyšší hodností. V nejhorším možném případě může dojít k zániku služebního poměru vojáka z povolání. Neodpustím si nezmínit, že tato rozhodná doba se nevztahuje na příslušníky Vojenského zpravodajství.²⁸

1.2.3 Výkon a doba služby

Výkon služby spočívá v plnění služebních povinností podle služebního zařazení a rozkazů nadřízeného. Stejně tak se může jednat o činnost konanou z vlastní iniciativy, která je však v zájmu služby a není v rozporu s rozkazem nadřízeného. Základní týdenní doba služby činí 40 hodin, ale může být na základě žádosti vojáka i kratší, a to ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů. Kratší týdenní doba je povolena na 30 hodin týdně. Nejdéle však po dobu 6 měsíců ode dne skončení služební neschopnosti pro služební úraz.²⁹

Rozvržení služeb přísluší služebnímu orgánu, který s ohledem na nepřetržitý odpočinek stanoví začátek a konec doby služby v jednotlivých dnech.

²⁶ § 7 odst. 6 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

²⁷ § 10 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

²⁸ JÍLEK, Libor. Řízení lidských zdrojů a jeho specifika v rezortu Ministerstva obrany: Podstata, obsah a cíle personálního řízení v rezortu MO. Personál rezortu MO. [online]. In: . Brno, 2020 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: https://moodle.unob.cz/pluginfile.php/97720/mod_resource/content/1/T-2%20Podstata%2C%20obsah%20P%C5%98%20v%20ReMO.pdf

²⁹ § 25 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

V případě nepřetržitého výkonu služby se vojáci 24 hodin denně po dobu 7 dnů v týdnu vzájemně střídají při zajištění plnění služebních povinností. Tato služba může činit nejvýše 30 hodin a voják ji musí na rozkaz nadřízeného vykonat. Osvobození od této povinnosti jsou jedinci, kteří mají sjednanou kratší dobu služby. Obdobně funguje služební pohotovost, která si vyžaduje přítomnost vojáka na stanoveném místě, které určí nadřízený, a to mimo dobu služby.³⁰

Samozřejmostí je také nárok na přestávku v trvání nejméně 30 minut, a to nejdéle po 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby. Tyto přestávky na jídlo a odpočinek se do základní týdenní doby služby nezapočítávají. Na nepřetržitý odpočinek v trvání nejméně 11 hodin má voják nárok mezi koncem jedné služby a počátkem následující služby. Lze jej však zkrátit na 6 hodin. Nicméně jednou v týdnu musí tento odpočinek činit nejméně 36 hodin a při zvlášť důležitém zájmu služby jen 12 hodin.³¹ V neposlední řadě vojákovi náleží řádná dovolená, která se odvíjí od délky stanovené základní týdenní doby služby. Její výměra zpravidla činí 6 týdnů v kalendářním roce. Při zkrácené týdenní době vzniká vojákovi nárok na poměrnou část řádné dovolené.³²

Mezi zvláštní typy výkonu služby lze zařadit nepřetržité vojenské nasazení či intenzivní vojenský výcvik, kterým se rozumí sled výcvikových činností. Ustanovení o základní týdenní době služby, o nepřetržitém odpočinku a o přestávkách ve službě se v těchto případech nepoužijí.³³

Výjimečný je taktéž výkon služby mimo území ČR, kdy během tzv. zahraniční operace voják plní úkoly ozbrojených sil dle zvláštních právních předpisů. Vysílá jej ministr nebo služební orgán, který k tomu byl zmocněn.³⁴ Nutno zmínit, že pro službu v zahraničí může být jedinec povolán do služebního poměru na dobu kratší než dva roky. Služební volno a dovolená se v tomto případě poskytují pouze tehdy, umožňují-li to podmínky zahraniční operace.³⁵

30 SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. In: Zákon o vojácích z povolání: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 72-73. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.

31 § 28 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

32 Tamtéž

33 § 31 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sběrka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

34 VEVERA, František, P. HULINSKÝ, P. MLSNA, P. MATES, K. CHRÁSTKOVÁ, J. DOLEŽÍLEK a J. ŠKODA. In: Zákon o státní službě s poznámkami. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 77. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-518-0.

35 Zahraniční mise Armády České republiky [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2022 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://mise.army.cz/informacni-servis/default.htm>

1.3 Práva a povinnosti vojáka z povolání

Taktéž pro vojáky z povolání platí ustanovení zákoníku práce upravující práva a povinnosti zaměstnanců. Příkladem může být právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci či podrobné informace o rizicích jeho práce.³⁶

Výrazný je však zásah do občanských práv, se kterým uchazeč podáním žádosti o přijetí do služebního poměru souhlasí. V první řadě se jedná o právo shromažďovací, které zakazuje politickou agitaci a pořádání politických shromažďování ve vojenských objektech. Obdobné omezení nastává v případě práva sdružovacího, které vylučuje členství v politických stranách, hnutích či odborových organizacích. Svobodu projevu lze zkrátit v případě nezbytné ochrany práv a svobod druhých, bezpečnosti státu, ochranu veřejného zdraví či mravnosti. Omezení základních lidských práv, mezi které patří i právo vyjadřovat své politické názory, představuje krajní prostředek, který může být použit v případě, kdy zamýšleného cíle není možno dosáhnout jinak.³⁷ Osobně se tedy ztotožňuji s názorem, že vojáci mají mít právo vyjadřovat své názory a ostatní mají právo je slyšet.

Jak již bylo výše zmíněno, tak služba je vykonávána v zájmu státu a v případě jeho ohrožení dochází k omezení práva svobodně projevovat náboženství či víru. Zákazu podléhá nejen pořádání náboženských obřadů, ale i samotná účast na nich.

Za nejnebezpečnější považuji zkrácení hospodářských a sociálních práv, kdy voják může vykonávat jinou výdělečnou činnost pouze s písemným souhlasem služebního orgánu, a to pouze za předpokladu, že nebude negativně ovlivněn výkon jeho služby. Výkon této činnosti tedy často závisí na dobrých vztazích či benevolenci nadřízeného.

Vyloučeno je taktéž členství v statutárních a kontrolních orgánech právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost. Výjimkou disponují orgány organizačních složek státu, jejichž zřizovatelem je ministerstvo nebo jiný

³⁶ § 106 Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In Sbíрка zákonů České republiky. 1. ledna 2007

³⁷ SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. In: Zákon o vojácích z povolání: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 142. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.

správní úřad. Naopak velkou podporu má činnost literární, vědecká, pedagogická, publicistická a umělecká.³⁸

Důležitost a trvalost fungování státu se stala natolik zásadní, že i povaha povinností státních zaměstnanců může být velmi specifická. Aby docházelo k řádnému výkonu služby jsou na vojáky z povolání kladeny oproti ostatním zaměstnancům zvláštní požadavky. § 48 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání upravuje základní povinnosti vojáků. Za klíčové lze považovat svědomité a řádné konání služby dle svých sil, znalostí a schopností. Při tomto výkonu má voják povinnost nosit předepsaný stejnokroj, s čímž je spjaté i zdržení se jednání, které by narušovalo jeho vzhled. Dále nesmí docházet ke zneužívání informací získaných při práci či k dalším výhodám ve formě neoprávněných darů. Naopak mezi žádoucí patří hlášení závad a nedostatků, které ohrožují či ztěžují výkon služby. Nadřízenému je taktéž nutné bezodkladně hlásit zahájení trestního řízení nebo řízení o přestupku vůči své osobě. Nicméně k takovému řízení by vůbec docházet nemělo, protože voják musí dodržovat pravidla služební zdvořilosti. I mimo službu se musí chovat tak, aby neohrozil vážnost či důvěryhodnost ozbrojených sil. Voják z povolání se tedy při výkonu služby řídí právními předpisy, mezinárodním právem válečným a humanitárním, mezinárodními smlouvami a samozřejmě rozkazy nadřízených. V neposlední řadě má povinnost se na pokyn služebního orgánu podrobit vyšetření na polygrafu, které přísluší Vojenskému zpravodajství.³⁹

Jednoznačně lze říci, že stát při výkonu státní služby požaduje od vojáků z povolání oddanost a věrnost České republice. Za účelem podporovat žádoucí chování vojáků vznikl etický kodex, který zavazuje k dodržování zákonů, nařízení i rozkazů. Nelze ukládat povinnosti, které jsou v rozporu s právním řádem ČR. Platí zásada enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí, tedy nařízení pouze na základě a v mezích zákona. Jakákoliv svévole ze strany AČR je nepřijatelná.

³⁸ VEVEŘA, František, P. HULINSKÝ, P. MLSNA, P. MATEŠ, K. CHRÁSTKOVÁ, J. DOLEŽÍLEK a J. ŠKODA. In: Zákon o státní službě s poznámkami. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 138. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-518-0.

³⁹ § 48 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

1.4 Odměňování

Jedná se o řízený proces zajišťující finanční i nefinanční ocenění zaměstnanců, kteří pozitivně ovlivňují organizaci. Pravidelné přehodnocení systému odměňování představuje nezbytný krok ke spokojenosti a udržení si kvalitních zaměstnanců. Celkově Ministerstvo obrany ČR mělo pro rok 2022 k dispozici 89,1 mld. Kč, což představuje 1,35 % HDP.⁴⁰

1.4.1 Služební plat

Stejně jako je tomu u většiny ostatních povolání, tak i pro vojáky z povolání je důležitým motivačním faktorem jeho finanční ohodnocení. Za výkon služby přísluší vojákovu služební plat ve výši odpovídající jeho služebnímu zařazení, podmínkám výkonu služby a služební výkonnosti.⁴¹ V současné době se skládá ze sedmi složek, jehož základ tvoří služební tarif, výkonnostní příplatek, příplatek za službu v zahraničí, zvláštní příplatek, příplatek za zvýšenou odpovědnost či služební pohotovost a v neposlední řadě odměny. Každá z těchto složek má dle zákona odlišnou, ale jasně danou funkci.⁴²

- **Služební tarif**

Lze jednoznačně říci, že se jedná o stěžejní složku platu, která náleží vojákovu podle hodnoty stanovené pro služební místo, na kterém je služebně zařazen. Tyto tarify stanoví nařízení vlády, tedy aktuálně č. 533/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 59/2015 Sb., o služebních tarifech a o zvláštním příplatku pro vojáky z povolání.

⁴⁰ Ministerstvo obrany dostane o miliardu více a bude v roce 2022 hospodařit s rozpočtem 89,1 mld. Kč [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR: Jakub Fajnor, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministerstvo-obrany-dostane-o-miliardu-vice-a-bude-v-roce-2022-hospodarit-s-rozpocetem-89-1-ml-d--kc-233971/>

⁴¹ VEVERA, František, P. HULINSKÝ, P. MLSNA, P. MATES, K. CHRÁSTKOVÁ, J. DOLEŽÍLEK a J. ŠKODA. In: Zákon o státní službě s poznámkami. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 227-228. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-518-0.

⁴² § 67 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

S účinností od 1. ledna 2022 výše služebního tarifu pro jednotlivé hodnosti činí: ⁴³

Vojenská hodnost	Služební tarif v Kč měsíčně
Vojín	16200 (výše minimální mzdy)
Svobodník	27550
Desátník	28990
Četař	30570
Rotný	35280
Rotmistr	37640
Nadrotmistr	40020
Praporčík	42640
Nadpraporčík	45500
Štábní praporčík	58620
Poručík	40260
Nadporučík	45500
Kapitán	52070
Major	58620
Podplukovník	65190
Plukovník	78310
Brigádní generál	91430
Generálmajor	104530
Generálporučík	117660
Armádní generál	130770

Tabulka 1 - Výše služebního tarifu ⁴³

Hodnost vojína zpravidla přísluší jedinci v rámci základní vojenského výcviku ve Vyškově, který činí 3 měsíce. Celkově lze však říci, že toto samotné rozdělení nemá dostatečnou pružnost pro rozlišení schopností a odpovědnosti vojáků.

⁴³Nařízení vlády č. 533/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 59/2015 Sb., o služebních tarifech a o zvláštním příplatku pro vojáky z povolání

- **Výkonnostní příplatek**

Výkonnostní neboli osobní příplatek závisí na služebním hodnocení vojáka a upravuje se jednou ročně k 1. dubnu. Je-li během roku provedeno více služebních hodnocení, přihlíží se k poslednímu z nich. Naopak vojákov, který nebyl služebně hodnocen, přísluší příplatek v doposud dosažené výši. Pro výpočet výkonnostního příplatku je také důležitý již výše zmiňovaný služební tarif. Příplatek je vojákovu přiznán za velmi dobré až výtečné hodnocení, a to ve výši 1 až 2 % ze služebního tarifu u svobodníka až nadpraporčíka. U poručíka až podplukovníka se jedná o 0,75 až 1,5 % ze služebního tarifu. Nutno zmínit, že tento příplatek nenáleží vojákovu, jehož služební zařazení odpovídá hodnosti, čkatele, plukovníka, štábního praporčíka či hodnosti v hodnostním sboru generálů.⁴⁴

- **Příplatek za službu v zahraničí**

Je-li voják vyslán na zahraniční misi náleží mu po celou dobu služby v zahraničí příplatek, který může činit až 2 500 Kč denně. V případě vysokého rizika ohrožení života se příplatek zvyšuje až na dvaapůlnásobek, tedy až 6 250 Kč, což značně kompenzuje riziko, kterému příslušník armády čelí. Pro účely nároku na tento příplatek se považuje i doba nařízené či omluvené nepřítomnosti v prostoru zahraniční operace, která nepřetržitě netrvá 168 hodin. Taktéž se nekrátí v případě dočasné neschopnosti pro nemoc nebo úraz, která netrvá déle než jeden měsíc. Naopak vojákovu současně s příplatkem za službu v zahraničí nevzniká nárok na náhradní volno či příplatek za služební pohotovost. Samotnou výši pro konkrétní zahraniční operace stanoví podle míry, intenzity a doby trvání rizika ministr. Původní úprava zákona umožňovala jeho výplatu pouze v cizí měně dle platného kurzu, což výrazně ovlivňovalo výši této odměny.⁴⁵

- **Zvláštní příplatek**

Zvláštní příplatek je vojákovu přiznán za službu vykonávanou v podmínkách spojených s mimořádnou neuropsychickou zátěží, rizikem ohrožení života a zdraví. Dojde-li k souběhu zvláštních příplatků, vyplácí se příslušníkovi pouze ten nejvyšší. Jeho výše zpravidla činí 600 až 8000 Kč měsíčně. Nařízení vlády č. 59/ 2015 Sb., o služebních tarifech a o zvláštním příplatku pro vojáky

⁴⁴ PLAT A PŘÍPLATKY VOJÁKA Z POVOLÁNÍ [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2023 [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/plat-a-priplatky>

⁴⁵ § 68b zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

z povolání přesně vymezuje čtyři rizikové skupiny a jejich jednotlivé činnosti, mezi které patří například činnost výkonného vojenského letce, zneškodňování nalezených nebo nevybuchlých výbušnin a munice či práce trvale vykonávané v podzemí.⁴⁶

- **Příplatek za zvýšenou odpovědnost**

Voják, který byl zmocněn k samostatnému hospodaření s veřejnými prostředky má nárok na 15 % služebního tarifu, tedy na tzv. příplatek za zvýšenou odpovědnost. Právo vzniká například náčelníkům, vedoucím či ředitelům vojenského zařízení nebo vojenského správního úřadu či velitelům vojenského útvaru, organizačního útvaru ministerstva a Vojenského zpravodajství.⁴⁷

- **Příplatek za služební pohotovost**

V případě, že je vojákovi nařízena služební pohotovost dle § 30 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání vzniká mu nárok na tento příplatek. Trvá-li pohotovost v daném měsíci minimálně 10 dnů čítá příplatek 1 500 Kč nebo 3 000 Kč, trvala-li alespoň 20 dnů.⁴⁸

- **Odměna**

Nelze opomenout odměnu, která není zákonem nijak omezena a náleží každému vojákovi, který plní mimořádné nebo zvláště významné služební úkoly.

Nárok na služební plat má voják také za dobu studijního volna, rekvalifikace nebo v případě čerpání řádné či zvláštní dovolené. Totéž platí i pro preventivní a mimořádné rehabilitace. Veškeré zvláštní případy nároku na služební plat upravuje § 68h zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Nutno zmínit i podmínky, za kterých tento nárok nevzniká. Jedná se o výkon služby v zahraničí, kdy je vojákovi poskytován plat mezinárodní či nadnárodní organizací.⁴⁹

V neposlední řadě je nutno zmínit splatnost služebního platu, která přichází v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém na něj vznikl nárok. Vnitřní předpis ministerstva určí pravidelný termín výplaty, která se zpravidla vyplácí bezhotovostně v zákonných penězích. Ve výjimečných případech lze služební plat vyplatit i v hotovosti, a to i jiné fyzické osobě, kterou k tomu voják zmocnil.

⁴⁶ Nařízení vlády č. 59/2015 Sb., o služebních tarifech a o zvláštním příplatku pro vojáky z povolání. 1. července 2015

⁴⁷ § 68e zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁴⁸ § 68f zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁴⁹ § 68h zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

Existuje neveřejný informační systém o platu a služebním příjmu, který shromažďuje, zpracovává a uchovává údaje o prostředcích služebních platů. Opomenuty nejsou ani průměrné služební platy vojáků, jenž momentálně činí 50 336 Kč.⁵⁰ Správcem je Ministerstvo financí, které zapisuje údaje v rozsahu a způsobem, který stanoví nařízení vlády. Oprávnění nahlížet a využít informace v něm zapsané má pouze Český statistický úřad a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

1.4.2 Náborový, kvalifikační a stabilizační příspěvek

“Náborák“ neboli náborový příspěvek lze přiznat vojákovvi, který absolvoval jinou než vojenskou nebo policejní střední či vysokou školu. Existují však výjimky, kdy lze splnit povinnosti k náhradě nákladů i za studium na vojenských nebo policejních školách. Mezi podmínky vyplacení taktéž patří zavázání se vojáka o vrácení náborového příspěvku nebo jeho poměrné části v případě, že jeho služební poměr zanikne ještě před uplynutím stanovené doby trvání služebního poměru. Nastane-li tato situace a voják se po čase opět rozhodne pro službu u AČR, lze mu vrácený náborový příspěvek poskytnout. Přiznání náborového příspěvku přísluší služebnímu orgánu, který rozhodl o samotném povolání do služebního poměru. Výše tohoto příspěvku se pohybuje od 30 000 do 250 000 Kč dle dosaženého vzdělání a doby trvání služebního poměru. Důležitým faktem je, že se nevyplácí jednorázově, ale postupně dle § 69 odst. 5 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Tedy po 6 měsících trvání služebního poměru se vojákovvi vyplácí 20 %, po 12 měsících 30 % a následně po 24 měsících 50 %.⁵¹

Kvalifikační příspěvek lze přiznat vojákovvi zařazenému na služební místo, pro které je stanoven vyšší stupeň vzdělání a on na něj dosáhl až v průběhu služebního poměru, aniž by s ním byla uzavřena dohoda o zvýšení nebo rozšíření vzdělání. V takovém případě může být přiznán jednorázový kvalifikační příspěvek ve výši od 80 000 Kč, což platí v případě středního vzdělání s maturitní zkouškou. Nanejvýš lze dosáhnout na 250 000 Kč, které přísluší jedinci za vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu. Upravit jeho výši může ministerstvo svojí vyhláškou.⁵²

⁵⁰ Průměrný plat na pozici voják [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://prumerneplaty.cz/pozice/vojak>

⁵¹ NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK PRO NOVÁČKY [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2023 [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/naborovy-prispevek>

⁵² § 69 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

1.4.3 Stabilizační příspěvek

V neposlední řadě vojákovi náleží za každý ukončený kalendářní měsíc tzv. stabilizační příspěvek, který slouží k udržení konkurenceschopnosti vojenských profesí na trhu práce. Jeho výše činí 7 000 Kč a u vojáků, kteří konají službu ve speciální odbornosti je příspěvek značně navýšen. Naopak nárok na něj nemají vojáci z důvodu neomluvené absence ve službě nebo ti, kteří se připravují k výkonu služby studiem či výcvikem.⁵³

1.4.4 Služební hodnocení

Služební hodnocení lze označit za podklad pro rozhodování ve věcech služebního poměru vojáka, který vypracovává přímý nadřízený vždy na konci kalendářního roku. Posuzuje plnění služebních úkolů a povinností či odbornou, fyzickou a psychickou způsobilost. Zpracované hodnocení musí být písemné a voják s ním musí být obeznámen. V případě nespokojenosti může do 3 pracovních dnů podat námitky, které musí být řádně odůvodněné. Následně rozhoduje nadřízený toho, kdo služební ohodnocení původně vyhotovil ve lhůtě 10 dnů. Proti tomuto rozhodnutí již není možné podat další námitky. Za důležité považují zmínit, že proti vojákovi, který byl dvakrát po sobě hodnocen jako nevyhovující se zahajuje řízení o propuštění ze služebního poměru.⁵⁴

1.4.5 Výsluhové náležitosti

Jednou ze zásadních povinností státu je zabezpečení vojáka i po skončení služebního poměru. S ohledem na dobu trvání a důvod zániku pracovněprávního vztahu může vojákovi vzniknout právo na výsluhový příspěvek, odbytné, odchodné či úmrtné. Veškeré výsluhové náležitosti upravuje zákon o vojácích z povolání č. 221/1999 Sb.

Nejenže se jedná o odměnu vojákovi za dobré služební výkony, odvahu, spolehlivost a věrnost České republice, ale slouží i jako motivace k dlouhodobé a řádné službě. Opomenuta by neměla být ani kompenzace řady omezení či povinností, které v civilním sektoru neexistují.

⁵³ § 70b zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁵⁴ VEVERA, František, P. HULINSKÝ, P. MLSNA, P. MATES, K. CHRÁSTKOVÁ, J. DOLEŽÍLEK a J. ŠKODA. In: Zákon o státní službě s poznámkami. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 123-124. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-518-0.

Nárok na výsluhový příspěvek vzniká po 15 letech služby a jeho základní výše činí 5 % průměrného měsíčního hrubého platu.⁵⁵ S dalšími odslouženými roky přichází k jeho zvýšení, a to o 6,2 % za šestnáctý a každý další ukončený rok služby. Následně od dvacátého prvního a každého dalšího roku služby dochází ke zvýšení o 2,5 % a zlomový je rok dvacátý sedmý, od kterého platí 1 % PMHP. Nejvíce lze však dosáhnout na 55 % PMHP nebo v případě výkonného letce či jiného zvláštního stupně nebezpečnosti služby na 60 % průměrného měsíčního hrubého platu. Dojde-li současně k nároku na výsluhový příspěvek a invalidní či starobní důchod z důchodového pojištění, tak se tento příspěvek vyplácí jen v případě, že je vyšší. Jeho suma pak činí rozdíl mezi příspěvkem a důchodem. Obdobně je tomu u souběhu s nárokem na příspěvek za službu dle zvláštních právních předpisů, kdy taktéž platí výplata vyššího z příspěvků. Naopak právo na výsluhový příspěvek zaniká při opětovném povolání do služebního poměru vojáka z povolání či příslušníka bezpečnostních sborů.⁵⁶

Současně po 15 letech služby vzniká vojákovu nárok na jednorázovou dávku, na tzv. odchodné. Jeho základní výše činí čtyřnásobek průměrného měsíčního hrubého služebního platu a je vyplaceno pouze za podmínky, kdy si voják místo vyplacení výsluhového příspěvku nezvolil nárok na výplatu odbytného. Šestnáctý a každý další ukončený rok se následně zvyšuje o 40 %. Nejvyšší výměra odchodného při 20leté službě dosahuje šestinásobku PMHP. Pokud již v minulosti bylo vojákovu při zániku služebního poměru vyplaceno odchodné nebo odbytné, tak při novém zániku služebního poměru je odchodné o tuto částku sníženo.⁵⁷

Nesplnil-li voják podmínky nároku na odchodné či výsluhový příspěvek, nebo si jen nezvolil jeho výplatu, tak mu vzniká právo na odbytné. Doba trvání služebního poměru rozhodná pro tuto výsluhovou náležitost musí dosahovat dvou let, za které vojákovu náleží dvojnásobek PMHP. Třetí a každý další ukončený rok služebního poměru vojáka zvyšuje částku odbytného o jeden průměrný měsíční

55 PLAT A PŘÍPLATKY VOJÁKA Z POVOLÁNÍ [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2023 [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/plat-a-priplatky>

56 VÝSLUHOVÉ NÁLEŽITOSTI A PŘÍDAVEK NA BYDLENÍ VOJÁKŮ Z POVOLÁNÍ [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2005 [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5367>

57 Stát si vojáků moc neváží, na výsluhách mají méně než policisté [online]. Praha: Tomáš Krásný, 2010 [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/vysluhove-naroky-vojaci/>

hrubý plat. Změna nastává u jedenáctého roku, kdy dochází k nárůstu jen o jednu polovinu PMHP a nejvíce lze dosáhnout jeho osmnáctinásobku.⁵⁸

Skončí-li služební poměr úmrtím či prohlášením vojáka za mrtvého, má pozůstalý manžel a děti právo na tzv. úmrtné, a to ve výši jedné poloviny odbytného. Jedná-li se o sirotky, rozdělí se úmrtné, které by jinak náleželo manželovi, pozůstalým dětem. Existují i případy, kdy není pozůstalého manžela ani dětí. V takovém případě vzniká právo na tento příspěvek rodičům vojáka. Trval-li služební poměr vojáka méně než 2 roky, krátí se výše úmrtného na jeden průměrný měsíční hrubý služební plat.⁵⁹

1.5 Péče o vojáky z povolání

Péče o zaměstnance v jakékoliv organizaci je velmi důležitá, a to nejen z důvodu jejich spokojenosti, ale mohou značně ovlivnit nábor nových zaměstnanců. Kvalitní systém péče o zaměstnance tvoří společnosti lepší jméno a prestiž na trhu práce.

Konkrétně Ministerstvo obrany vytváří vojákům podmínky pro řádný a bezpečný výkon služby. V první řadě se jedná o vzhled a úpravu míst, ve kterých vojáci vykonávají nejen svoji službu, ale uspokojují i své rekreační či tělovýchovné potřeby. Základem jsou také příznivé podmínky pro stravování, vzdělávání, kvalifikaci či rekvalifikaci prováděnou v zájmu služby. Mezi služebním orgánem a vojákem, který si rozšiřuje vzdělání, může vzniknout písemná dohoda, na základě které mu stát studium umožní. Naopak voják se po skončení studia zavazuje k setrvání ve služebním poměru, a to po předem dohodnutou dobu. V opačném případě je povinen uhradit veškeré náklady s tím spojené.⁶⁰

Významnou část tvoří obstarání zdravotní péče a ubytování, na které jsou poskytovány příspěvky ve výši od jednonásobku do dvojnásobku částky 3000 Kč dle kategorie obce výkonu služby. Tato částka může být ještě zvýšena o 300 Kč za každého člena rodiny, maximálně však o 1200 Kč. Dokonce při služební cestě či pro čekatele se zabezpečuje ubytování bezplatné.⁶¹

⁵⁸ § 139 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁵⁹ § 141 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbirka zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁶⁰ SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. In: Zákon o vojácích z povolání: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 251. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.

⁶¹ PLAT A PŘÍPLATKY VOJÁKA Z POVOLÁNÍ [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2023 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/plat-a-priplatky>

Pro zahraniční operace taktéž platí přiměřený kontakt s osobami blízkými, které má ministerstvo povinnost zajistit. Celkově v této sféře není opomenuta ani rodina vojáka a jasným příkladem toho mohou být nabídky společné rekreace.

V mimořádných případech může být na žádost vojáka přiznána jednorázová nenávratná peněžní výpomoc do výše dvacetinásobku minimální mzdy. Částka slouží k překonání nezaviněné tíživé sociální situace.⁶²

Sounáležitost AČR poskytuje i v případě úmrtí vojáka, kdy příslušný útvar na přání pozůstalých uhradí nutné výdaje na jednoduchou rakev či dopravní náklady za převoz do místa pohřbu. Jedná-li se o úmrtí v zahraničí, tak obdobné podmínky platí za předpokladu, že voják pobýval v zahraničí ze služebních důvodů.

Celkově lze tedy říci, že systém péče o vojáky z povolání poskytuje příslušníkům Armády České republiky mnoho výhod. Všechny tyto výhody jsou nárokové, ale jejich přiznání často závisí i na vůli a rozhodnutí příslušného nadřízeného.

1.5.1 Zdravotní péče

Voják z povolání je pojištěn u Vojenské zdravotní pojišťovny České republiky dle zvláštního právního předpisu. Mohou mu být v zájmu ochrany zdraví osob a vojenských kolektivů nařízeny mimořádné preventivní prohlídky, očkování, léčby či izolace. I přes veškerá zdravotní nařízení a omezení jsou vojáci s péčí vojenských lékařů velmi spokojeni, protože patří ke špičce českého zdravotnictví.

Za největší výhodu lze považovat preventivní a mimořádné rehabilitace k upevnění zdravotního stavu, které se zpravidla uskutečňují ve Vojenských lázeňských a rekreačních zařízeních (VLRZ). Podmínkou pro čerpání čtrnáctidenní preventivní rehabilitace je délka služebního poměru alespoň 10 let nebo dovršení věku 35 let či zvláštní služební zařazení, které trvá alespoň jeden rok. Pro rehabilitaci mimořádnou je nutná devadesátidenní služba v zahraniční operaci. Poskytuje se na žádost vojáka, a to nejpozději do 60 kalendářních dnů ode dne návratu. Veškeré náklady a organizaci spojené s rehabilitací řeší Ministerstvo obrany.⁶³

⁶² § 63 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁶³ § 97 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

1.6 Změna služebního poměru

Změnou služebního poměru se obecně chápe jakákoliv změna, která může ovlivnit výkon služby. Příkladem může být vyslání na služební cestu, přeložení, zastupování, zproštění výkonu služby či zkrácení služební doby.

1.6.1 Přerušování služebního poměru

K přerušování služebního poměru vojáka z povolání může dojít například v případě trestu odnětí svobody nebo při získání funkce v zastupitelstvu územní samosprávy, za jejíž výkon náleží jedinci odměna. Důvody k přerušování je voják povinen bez zbytečného odkladu písemně oznámit služebnímu orgánu. Tato doba se nezapočítává do doby trvání služebního poměru a činí nejdéle 6 let. Výjimečně ji lze prodloužit o dobu trvání volební kampaně. Dnem, kdy pominou důvody pro přerušování služebního poměru, vzniká vojákovu povinnost pokračovat ve výkonu služby u AČR.⁶⁴

1.6.2 Přeložení

Služební orgán smí vojáka přeložit do jiného místa výkonu služby či do podřízenosti jiného orgánu ve stejném místě. Taktéž platí, že voják z povolání může být přeložen na vlastní žádost nebo naopak i proti své vůli. Jednoznačně se jedná o změnu, která zásadně zasahuje do běžného života vojáka, a proto ji lze uskutečnit jen v důležitém zájmu služby.

1.6.3 Odvelení

Zahrnuje povinnost po určitou dobu plnit služební úkoly, které ve většině případů nesouvisí se služebním zařazením vojáka. Samotný výkon se často odehrává mimo místo pravidelné služby, což může trvat nejdéle 6 měsíců v kalendářním roce. Na dobu delší lze vojáka odvelet pouze s jeho souhlasem nebo rozhodnutím ministra.⁶⁵ Vzhledem k omezené době trvání se nejedná o tak striktní zásah do života vojáka, jako třeba u přeložení. Cílem je zajistit mobilitu personálních prostředků podle potřeb AČR.

⁶⁴ § 11 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbírká zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁶⁵ SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. In: Zákon o vojácích z povolání: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 98. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.

1.6.4 Pověření výkonem služby v jiném služebním zařazení

V případě jiného služebního zařazení může být voják pověřen výkonem služby, která si žádá stejnou nebo vyšší úroveň, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Nutno zmínit, že samotným pověřením výkonem služby v jiném služebním zařazení vojákovi nevzniká nárok na jmenování do této hodnosti. Obdobně je tomu u zastupování, kdy je voják povinen zastupovat nadřízeného nebo vojáka se stejnou nebo vyšší hodností. Zástupce pak vykonává úkoly a povinnosti vyplývající i z jeho služebního zařazení.⁶⁶

1.6.5 Služební cesta

Na služební cestu je voják vyslán na dobu nezbytně nutnou a plní zde úkoly dle rozkazu nadřízeného, který ho delegoval. Na základě povinnosti plnit službu i v zahraničí, lze vojáka poslat i mimo území České republiky, čímž je stát schopen dodržovat mezinárodní smlouvy, ke kterým se zavázal. Nutno zmínit, že ačkoliv může být voják rozkazem přinucen k účasti na zahraniční operaci, nestává se tak. Zájem o výkon služby v zahraničí bezesporu budí finanční ohodnocení a zkušenosti. Obdobně jsou na tom studijní pobyty, mezi které patří školení, kurzy či odborné stáže. Hlavní slovo zde má nadřízený, který studijní pobyt řídí.⁶⁷

1.7 Zánik služebního poměru

Úvodem je nutné říci, že zákon o vojácích z povolání nezná běžné instituty pracovního práva, jako je dohoda o rozvázání pracovního poměru či výpověď. Upravuje deset způsobů, jak služební poměr vojáka z povolání zaniká. Zpravidla se jedná o uplynutí stanovené doby, propuštění, odnětí hodnosti, pozbytí státního občanství, ztrátu zdravotní způsobilosti, rozhodnutí soudu o ztrátě vojenské hodnosti, omezení svéprávnosti, úmrtí či prohlášení vojáka za mrtvého nebo zrušení již ve zkušební době.⁶⁸

Jak je již známo, tak služební poměr zakládá jednostranné rozhodnutí služebního orgánu a stejně jednostranné je tedy i jeho ukončení. Vojáka lze zavázat

⁶⁶ § 13 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁶⁷ JAK SE STÁT VOJÁKEM Z POVOLÁNÍ? [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2018 [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/vojak-z-povolani>

⁶⁸ § 18 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

jen na dobu určitou, a proto musí zákon taxativně vymezit důvody jeho propuštění.⁶⁹ Důvodem je například naplnění podmínek pro odchod do důchodu, ztráta zdravotní způsobilosti, pravomocné odsouzení, dvě negativní služební hodnocení, členství v politické straně, výkon jiné výdělečné činnosti bez souhlasu služebního orgánu, uplynutí rozhodné doby, vlastní žádost o propuštění nebo podpora hnutí, které potlačuje práva a svobody člověka či hlásá národnosti nebo náboženskou zášť. Řízení o propuštění vojáka z povolání zahajuje jeho nadřízený a o výsledku rozhoduje příslušný služební orgán. Samotný poměr zaniká zpravidla uplynutím 2 kalendářních měsíců, které následují hned po dni doručení rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru. Naopak vydáno nesmí být v případě, kdy je voják v dočasné pracovní neschopnosti, čerpá rodičovskou dovolenou nebo v době těhotenství vojákyně.⁷⁰

Dle kvalifikačních předpokladů dochází ke jmenování vojáka do vojenské hodnosti, kterou mu lze odejmout za úmyslné zvlášť závažné porušení služebních povinností. Tento čin může mít povahu přestupku, kázeňského přestupku nebo dokonce trestného činu. V takových případech je vyžadováno příslušné řízení a pravomocné konstatování viny, které zajistí zásadu presumpce nevin. Hodnost generálům odnímá na návrh vlády prezident a ostatním vojákům ministr.

Zkušební doba je přímo zákonem stanovena na dobu tří měsíců, ve kterých voják vykonává základní výcvik na Velitelství výcviku ve Vyškově. Tato lhůta slouží k sebereflexi a srovnání reality s vlastním očekáváním a schopnostmi. Neschopnost účastnit se výcviku je tolerována v maximální lhůtě deseti dnů a každý další den může být důvodem pro ukončení služebního poměru ve zkušební době. K takovému skončení může dojít i ze strany vojáka, a to bez uvedení důvodu. Služební den zaniká posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém bylo písemně doručeno rozhodnutí o ukončení služebního poměru. Nejpozději však pět dnů přede dnem, kdy má samotný poměr zaniknout.⁷¹

Existují však situace, kdy dojde ke zrušení tohoto rozhodnutí, což zapříčiňuje, že služební poměr trvá dál, a to včetně všech předchozích práv

⁶⁹ BĚLECKÝ, Miroslav. In: Zákon o státní službě a zákony související: komentář. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015, s. 131. ISBN 978-80-87480-35-9.

⁷⁰ § 19 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

⁷¹ Pokyny pro nástup nových vojáků do Kurzu základní přípravy [online]. Vyškov: Monika Nováková, 2023 [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.vavyskov.cz/content/pokyny-pro-nastup-novych-vojaku-do-kurzu-zakladni-pripravy-0>

a povinností. Nesouhlasí-li voják s jeho pokračováním, zanikne poměr dnem doručení tohoto oznámení. Nicméně se zánikem služebního poměru je spojena povinnost služebního orgánu vydat vojákovi potvrzení o službě a písemné hodnocení, které posuzuje průběh celé jeho služby.⁷²

⁷² § 23 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Základ praktické části tvoří charakteristika státu Izrael, jeho politicko-geografické vymezení, administrativní dělení a opomenuta samozřejmě nebude ani jeho ochrana a bezpečnost. Získané informace poslouží ke komparaci české a izraelské armády, jejímž úkolem je poukázat na jejich odlišnosti či případné podobnosti. Základ porovnání tvoří práva a povinnosti příslušníků, systém odměňování nebo samotná struktura armády. Tuto část uzavře rozhovor s příslušníky obou armád, který do práce vnese objektivní názor.

Závěrem považuji za důležité zmínit, že v této části bude při veškerých výpočtech využit jednotný kurz 6,22 Izraelského nového šekelu a 22,50 Amerického dolaru ze dne 18. 3. 2023 dle Citfin, který pomáhá podnikatelům řešit zahraniční a platební styky od roku 1996.⁷³

2.1 Izrael jakožto stát

Stát Izrael leží při východním pobřeží Středozemního moře v oblasti jihozápadní Asie. Jih země tvoří hranice s Egyptem, východ patří Jordánsku a na severu země sousedí se Sýrií a Libanem. Součástí Izraele je i Západní břeh Jordánu a Pásmo Gazy, což jsou území, která částečně spravuje Palestinská autonomie. Právě polohu lze považovat za nešťastnou, protože většinu území Izrael získala během válek, které zde panují dodnes.⁷⁴

Ke vzniku samostatného židovského státu došlo po druhé světové válce dne 14. května 1948, a to rozdělením Palestiny na dva samostatné státy, tedy na židovský Izrael a arabskou Palestinu. Den po vyhlášení nezávislosti napadlo Izrael hned několik arabských armád, což rozpoutalo první arabsko-izraelskou válku. Od té doby se tento stát potýká spoustou konfliktů, teroristických útoků a mírových dohod. Dokonce vznikla Organizace pro osvobození Palestiny, která má za úkol zničit Izrael.⁷⁵

Stát Izrael je parlamentní demokratická republika, jejíž politický a náboženský význam přesahuje jeho zeměpisnou velikost a hospodářský potenciál.

⁷³ Kurzy měn online: Sledujte vývoj kurzu měn online. Buďte v obraze a nepropástejte výhodnější devizový kurz. Citfin.cz [online]. Praha: Citfin, 2021 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.citfin.cz/kurz-men/>

⁷⁴ The State of Israel [online]. Tel Aviv: Israeli Missions Around The World, 2018 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://embassies.gov.il/MFA/AboutIsrael/history/Pages/HISTORY-%20The%20State%20of%20Israel.aspx>

⁷⁵ ČEJKA, Marek. In: Dějiny moderního Izraele. Praha: Grada, 2011, s. 78. D (Grada). ISBN 978-80-247-2910-7.

V porovnání s ostatními zeměmi Blízkého východu, drží Izrael prvenství v indexu lidského rozvoje, ekonomických ukazatelích a svobodě tisku. Pro rok 2022 se podle nominálního HDP stala 28. největší ekonomikou.⁷⁶ Právě průmysl zbojní, letecký, potravinářský, hutnický či rafinace ropy patří mezi nejrozvinutější v této zemi. I přes omezené přírodní zdroje ho lze považovat za poměrně soběstačný stát. Tato vysoce rozvinutá země má velmi dobrou životní úroveň, což se odráží na kvalitě vzdělání, průměrné délce života, příjmu na hlavu či národnímu štěstí.⁷⁷

Hlavou státu je prezident, jehož roli vykonává od roku 2021 Isaac Herzog. Výkonnou moc má v rukou vláda, kterou od prosince 2022 vede předseda vlády Benjamin Netanjahu. Aktuální vláda je považována za nejpravicevější v historii Izraele. Její jmenování a připravované reformy, které cílí ke změně systému, vyvolaly demonstrace a celkové rozdělení společnosti. Usilují o posílení židovského státu na základě ortodoxní verze judaismu, což by mělo negativní dopad na židovské i nežidovské obyvatelstvo. Příkladem je rozdělení veřejného prostranství na části pro muže a ženy. Velká část izraelské populace není touto vládou reprezentována, takže v současné době svádí boj o základy demokracie.⁷⁸

Zákonodárným orgánem je jednokomorový parlament tzv. Kneset se 120 poslanci.⁷⁹ I přes velké množství pokusů nemá Izrael doposud psanou ústavu, což výrazně omezuje schopnost korigovat vládu, a to pouze Nejvyšším soudem. Správný chod státu stojí na jedenácti základních zákonech, které mají poloústavní charakter.⁸⁰

Administrativně se Izrael dělí do šesti distriktů, kdy největším je Jižní distrikt, který má paradoxně nejméně obyvatel. Dalším je distrikt Severní, Centrální, Haifský, Jeruzalémský a nejmenší Telavivský. Podstatnou část tvoří

76 World Economic Outlook Database: WORLD ECONOMIC AND FINANCIAL SURVEYS [online]. Washington: International Monetary Fund, 2022 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2022/October/weo-report?c=436.&s=NGDP_RPCH,NGDPD,PPPGDP,NGDPDPC,PPPPC.&sy=2020&ey=2027&ssm=0&scsm=1&sc=0&ssd=1&ssc=0&sic=0&sort=country&ds=.&br=1

77 STÁTÝ A MĚSTA: IZRAEL [online]. Praha: Economia, 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-a-mesta/izrael/r~i:wiki:3652/>

78 V IZRAELI BOJUJÍ O ZÁKLADY DEMOKRACIE. TAKHLE ROZDĚLENÁ SPOLEČNOST JEŠTĚ NEBYLA, HODNOTÍ ANALYTIČKA [online]. Praha: Matěj Skalický, 2023 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-svet/podcast-vinohradska-12-izrael-netanjahu-kalhousova_2303070600_cen

79 ČEJKA, Marek. In: Judaismus, politika a stát Izrael. Brno: Masarykova univerzita, 2002, s. 31. ISBN 80-210-3007-0.

80 Ústava pro Izrael: Constitution for Israel [online]. Kiryat Ben Gurion, Jerusalem: The Knesset, 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://knesset.gov.il/constitution/ConstIntro_eng.htm

i čtyři metropolitní oblasti, mezi které patří Gush dan, metropolitní oblast Jeruzaléma, Haifa a Beerševa. Hlavním a největším izraelským městem, co do počtu a rozlohy je Jeruzalém s 971 800 obyvateli na ploše 125 km². Avšak většina států jej z důvodu rozporu s usnesením OSN z roku 1947 za hlavní město neuznává. Díky Zdi nářků, mešitě Al-Aksá, bazilice Svatého hrobu a Chrámové hoře je Jeruzalém považován za svaté město Židů, křesťanů i muslimů.⁸¹

Za největší zajímavost tohoto státu považují zákon o návratu, který zaručuje všem Židům, jež mají židovské předky, právo na získání izraelského občanství. Opomenut nesmí být ani židovský kalendář, dle kterého se řídí Izrael jakožto jediná země na světě.⁸²

2.2 Izraelské obranné síly

Izraelské obranné síly (IOS) vznikly krátce po založení Izraele dne 26. května 1948, a to na příkaz ministra obrany Davida Bena Guriona. Vzhledem k tomu, že byl stát vytvořen mezi muslimskými zeměmi, které si dodnes některá jeho území nárokují, lze IOS považovat za nezbytný krok. Jak již z názvu vyplývá, tak jejich cílem je chránit izraelské obyvatele a bojovat proti všem formám terorismu ohrožující jejich každodenní život. Nikoliv vyvolávat válečné konflikty.⁸³

Izraelská armáda vznikla sloučením podzemní vojenské organizace Hagana, která působila na území Palestiny během let 1920-1948. Mezi její úkoly patřila ochrana jišuv, ke kterému se hlásilo veškeré židovské obyvatelstvo na území Palestiny. Klíčové byly i militantní skupiny Irgun a Lechi, které byly z důvodu atentátů označovány za teroristické. Tyto dvě bojové organizace působily až do konce Války za nezávislost samostatně. Následně byly obě rozpuštěny a její členové se přidružili k Izraelským obranným silám. Opomenuta byla i minulost těchto skupin, protože nově vzniklá armáda považovala přijetí jejich vojáků za nezbytné.⁸⁴

⁸¹ TERNER, Erich. Stát Izrael, Encyklopedický přehled. In: Dějiny státu Izrael. Vydání I. Pardubice: Kora, 1991, s. 111. ISBN 8090109209.

⁸² The Law of Return [online]. Jeruzalém: The Jewish Agency, 2019 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://archive.jewishagency.org/first-steps/program/5131/>

⁸³ ČEJKA, Marek. In: Dějiny moderního Izraele. Praha: Grada, 2011, s. 78. D (Grada). ISBN 978-80-247-2910-7.

⁸⁴ RABINOVICH, Itamar. Waging Peace: Israel and the Arabs, 1948-2003. In: . Updated and Revised Edition. Princeton USA: Princeton University Press, 2004, s. 121. ISBN 9780691119823.

Společně bránily Izrael ve všech válkách, kterými si od svého založení procházela. Prvním mezinárodním konfliktem byla Suezská krize neboli sinajská válka či druhá arabsko-izraelská válka v roce 1956. Jednalo se o ozbrojený konflikt mezi Egyptem na jedné straně a aliancí Izraele, Francie a Velké Británie na straně druhé. Důvodem byl spor o kontrolu právě nad Suezským průplavem, který díky připravenosti a spolupráci vybojovaly IOS, což byla první úspěšná operace od jejich vzniku.⁸⁵

Veškeré spory s arabskými sousedy utvářely moderní Izraelské obranné síly. Převážně v letech 1956 až 1966 konfliktů ubývalo a armáda tento čas využila na zajištění nového vybavení, zrodu jaderného potenciálu či celkovému výcviku. Tímto se z IOS stala jedna z nejlépe vybavených a nejprofesionálnějších armád světa.

Netrvalo dlouho a následovalo další vojenské střetnutí mezi Izraelem a Egyptem, který tvořil koalici společně s Jordánskem a Sýrií. Tzv. šestidenní válka trvala od 5. do 10. června 1967 a její výsledek dodnes ovlivňuje geopolitiku. Arabská koalice utrpěla zdrcující porážku, ve které došlo ke zničení většiny egyptského letectva. Došlo k zabránění Gazy, Golanské výšiny, Západního břehu Jordánska, celého Sinaje a ke spojení východního a západního Jeruzalému, což znamenalo plnou kontrolu nad těmito územími.⁸⁶

Klid ovšem v zemi nepanoval dlouho, protože krátce po ukončení šestidenní války vypukla válka za vyčerpání Izraele neboli opotřebovací válka. Startem byly dva raketové čluny egyptského námořnictva, které dne 21. října 1967 potopily izraelský torpédoborec Ejlat. Mimo Egypt na arabské straně stálo taktéž Jordánsko a ozbrojené skupiny z Organizace pro osvobození Palestiny, jejímž cílem bylo postupné oslabení Izraele. Ač válka skončila se ztrátami na obou stranách, tak ty arabské byly větší.⁸⁷

Velké překvapení byla olympiáda v roce 1972, během které skupina Palestinců zabila hned několik příslušníků izraelského olympijského týmu. Na základě této skutečnosti IOS začaly bombardovat teroristické základny

⁸⁵ ČEJKA, Marek. In: Dějiny moderního Izraele. Praha: Grada, 2011, s. 79-80. D (Grada). ISBN 978-80-247-2910-7.

⁸⁶ HOGG, Ian V. Izraelská válečná mašinerie: [lidský faktor, bojová technika, taktika]. Překlad: Jiří Bumbálek. Praha: Svojtka & Co, 1999. s. 38. ISBN 80-723-7087-1.

⁸⁷ Tamtéž

v Libanonu a Sýrii. Speciální úkol dostala zpravodajská služba Izraele tzv. Mosad, která musela zlikvidovat všechny přeživší útočníky.⁸⁸

Nepokoje přetrvávaly a hned v roce 1973 během nejvýznamnějšího židovského svátku Jom kipur napadl Egypt a Sýrie za podpory dalších arabských zemí Izrael, která na tento útok nebyla zcela připravena. Poprvé za svoji existenci zažila výraznější porážku. Teprve po mobilizaci se IOS podařilo zastavit útok na Golanských výšinách a Suezském průplavu. Za vítěze Jomkipurské či páté arabsko-izraelské války je považována Izrael. Následně došlo k výměně Francie, jakožto hlavního partnera za Spojené státy americké, což pro izraelskou armádu znamenalo novou dávku zbraní, technologií i munice.⁸⁹

Nejnámější vojenskou akcí je záchranná protiteroristická operace Entebbe, známá také jako Blesk či Jonatan, jejímž cílem bylo osvobození rukojmí letu 139 společnosti Air France z Tel Avivu do Paříže, kteří byli uneseni 27. června 1976 palestinskými teroristy. Ti přinutili piloty k odklonu od trasy a k přistání na letišti v Entebbe ve spoyenecké Ugandě, kde byli zadrženi všichni židovští pasažéři. Agenti Mosadu díky propuštěným nežidovským zajatcům obdrželi informace potřebné pro speciální jednotku izraelské armády Sajeret Matkal, která 4. července 1976 zneškodnila všechny únosce a osvobodila 103 zajatců z původních 106, kteří zemřeli při přestřelce přímo na letišti.⁹⁰

Na základě pokusu o vraždu izraelského velvyslance Šlomo Argonova ve Velké Británii, kterou naplánovala palestinská Organizace Abu Nidala napadly dne 6. června 1982 Izraelské obranné síly jižní Libanon. Tzv. Operace Mír pro Galileu či první libanonská válka skončila zabráním tohoto území Izraelem. Následující rok došlo k uzavření mírové smlouvy mezi Izraelem a Libanonem, což ukončilo válečný stav trvající od roku 1948.⁹¹

Relativní klid skončil 9. prosince 1987, kdy v pásmu Gazy a na Západním břehu Jordánu vypukla válka kamenů neboli první intifáda mezi palestinskými Araby a Izraelem. Spouštěčem byly nejen ústrky izraelské vlády, ale i automobilová

⁸⁸ The State of Israel [online]. Tel Aviv: Israeli Missions Around The World, 2018 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://embassies.gov.il/MFA/AboutIsrael/history/Pages/HISTORY-%20The%20State%20of%20Israel.aspx>

⁸⁹ ČEJKA, Marek. In: Dějiny moderního Izraele. Praha: Grada, 2011, s. 91-92. D (Grada). ISBN 978-80-247-2910-7.

⁹⁰ Operation Entebbe [online]. Jeruzalém: Wars and Operations, 2018 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/wars-and-operations/operation-entebbe/>

⁹¹ HOGG, Ian V. Izraelská válečná mašinerie: [lidský faktor, bojová technika, taktika]. Překlad: Jiří Bumbálek. Praha: Svojtka & Co, 1999. s. 49. ISBN 80-723-7087-1.

nehoda, při které zahynulo hned několik Arabů. První intifáda představovala především demonstrace, stávky a porušování veřejného pořádku. Ač zbrojené boje byly pouze ojedinělé, tak ztráty na životech dosahovaly vysokých čísel, a to hlavně na straně palestinské. V roce 2000 naplno vypukla druhá intifáda, známá také jako Intifáda al-Aksá, která trvala 5 let a odstartovalo ji setkání izraelských a palestinských politických představitelů na Chrámové hoře.⁹²

Únos izraelského tankisty Gilada Šalita odstartoval druhou libanonskou válku. 12. července 2006 zaútočili vojáci organizace Hizballáh na severní hranici Izraele, kde zabili spoustu izraelských vojáků a několik jich zajali. Jejich propuštění chtěli vyměnit za libanonské vězně, což Izrael odmítla a zahájila letecký protiútok. Po dlouhém boji bylo dne 14. srpna 2006 uzavřeno příměří, a to na základě iniciativy OSN. Vítězem lze oficiálně považovat obě strany, ale Izrael celou akci označuje za neúspěšnou, protože došlo k velkým ztrátám a zároveň nebylo dosaženo žádného předem stanoveného cíle. Naopak v Libanonu i přes velké škody propukly oslavy Hizballáhu, kterému se podařilo zastavit neporazitelné IOS.⁹³

V neposlední řadě byla pro Izraelské obranné síly významná operace Lité olovo, kterou zahájili 27. prosince 2008 proti palestinské organizaci Hamás. Cílem bylo nejen zničit jejich veškeré vojenské základny, velitelství a výcvikové tábory, ale i budovy Hamásu, což se neobešlo bez škod na civilní infrastruktuře. Součástí byli letecké útoky i pozemní invaze, a to včetně použití raket a munice s bílým fosforem, kterou IOS dlouho popírali. Na základě izraelského rozkazu o okamžitém klidu zbraní se 21. ledna 2009 jednotky izraelské armády stáhly a tento krok následovala i palestinská politická strana Hamás.⁹⁴

Za poslední ozbrojené konflikty mezi IOS a palestinskými militantními organizacemi lze označit izraelsko-palestinské střety v květnu 2021 a srpnu 2022. Důvodem byl nejen příliv židovských imigrantů do Palestiny, ale i izraelské policejní akce v pohraničí. Většina operací se neobešla bez útoků proti civilním cílům, což zapříčinilo velké ztráty na obou stranách. Kvůli ztrátám na životech

⁹² HOGG, Ian V. *Izraelská válečná mašinerie: [lidský faktor, bojová technika, taktika]*. Překlad: Jiří Bumbálek. Praha: Svojtka & Co, 1999. s. 51-52. ISBN 80-723-7087-1.

⁹³ Second Lebanon War [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2017 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/wars-and-operations/second-lebanon-war/>

⁹⁴ ČEJKA, Marek. In: *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 112. ISBN 80-903333-9-7.

civilistů došlo k obvinění armád z válečných zločinů. Nepřátelské akce ukončilo jednání o příměří, které mnohdy trvalo i několik dní.⁹⁵

Lze tedy jednoznačně říci, že Izraelské obranné síly zasahovaly zpravidla na třech frontách. Na severu proti Libanonu a Sýrii, jih patřil Egyptu a na východě se jednalo o Jordánsko a Irák. Klíčovou se stala egyptsko-izraelská mírová smlouva z roku 1979, na jejímž základě země od válečných konfliktů upustily. To se však netýkalo sporů na jižním Libanonu a palestinském území, které přetrvávají dodnes.

2.2.1 Struktura

Izraelské obranné síly běžně známé pod akronymem Cahal, mají v čele náčelníka generálního štábu tzv. Ramatkal, jehož funkci od 16. ledna 2023 zastává Herzi Halevi, který je přímo odpovědný ministru obrany, kterým je od roku 2022 Yoav Galant. Naopak nepřímo spolupracuje s izraelským premiérem Benjaminem Netanjahu a jeho vládou. Ramatkala jmenuje na základě doporučení ministra obrany vláda, a to zpravidla na tříleté funkční období.⁹⁶

Na vrcholu samotné struktury stojí administrativní sekce právě s Generálním štábem, který sídlí v Tel Avivu a má pod sebou dalších osm militantních orgánů. Prvním je Ředitelství pro plánování, které se zaměřuje na strategické a taktické plánování či budování a organizaci vojenských sil. Rozděleno bylo v roce 2020 na Víceoborové ředitelství pro budování sil a Ředitelství třetího okruhu. Druhé, Operační ředitelství, které slouží k přípravě IOS na válku, mimořádné události i každodenní bezpečnost. Součástí je také koordinace práce izraelské armády s ostatními bezpečnostními silami. Vzhledem k náročnosti se skládá z několika jednotek, mezi které patří Operační divize, Divize instrukce, nauky a hodnocení, Mluvčí IOS, Oddělení pro návrh kampaní, Divize speciálních prostředků, Bezpečnostní oddělení generálního štábu, Oddělení inspekce a dozoru či Centrum pro vědomé operace neboli Malat, jež se specializuje na psychologické válčení. Dalším z osmi orgánů podřízených Generálnímu štábu se stalo Ředitelství vojenské rozvědky, známé jako Ředitelství

⁹⁵ IZRAEL: Vypukla nová válka s teroristy [online]. Praha: Gita Zbavitelová, 2022 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://neviditelnypes.lidovky.cz/zahranici/izrael-vypukla-nova-valka-s-teroristy.A220807_194339_p_zahranici_nef

⁹⁶ LTG Herzi Halevi přebírá pozici náčelníka generálního štábu IDF [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/articles/2023/ltg-herzi-halevi-assumes-the-position-of-idf-chief-of-the-general-staff/>

zpravodajské (Aman). Mezi jeho cíle patří vyhodnocování zpravodajských informací, fungování vojenské cenzury, kreslení map a dohled nad jejich šířením. Taktéž i toto ředitelství má pod sebou několik jednotek, jejichž příkladem může být Sběrná jednotka, Divize speciálních operací či Odborně podřízené jednotky, které si své povinnosti mohou ještě dále dělit. Za čtvrtý orgán lze označit Hluboké velitelství vytvořené v roce 2011, jejímž cílem je koordinace Izraelských obranných sil z velké vzdálenosti, tedy operace hluboko za nepřátelskými liniemi. Mezi klíčové se řadí Ředitelství lidských zdrojů, jež nese odpovědnost za umístění a pohyb lidských zdrojů, a to včetně jejich blaha. Má osm hlavních sborů a několik jemu přímo podřízených útvarů. Jedná se o Sbor vojenské policie, Sbor školství a mládeže, Divize lidských zdrojů a obětí, Štábní divize a generální sbor, Divize plánování a řízení lidských zdrojů, Divize sociální péče, Behaviorální vědecké centrum a konečně Genderový poradce náčelníka štábu obrany, který je pověřen prosazováním a využíváním schopností žen v IOS. Podporuje rovné příležitosti pro ženy během jejich vojenské služby a asimilaci žen do vojenských vedoucích pozic. Šestý orgán nese název Jednotka vojenských soudů či tribunálů, ve které hraje hlavní roli Generální vojenský advokát. Ten je zodpovědný za veškerou implementaci právního státu v rámci Izraelských vojenských sil. Poskytuje velitelům nástroje pro efektivní plnění jejich úkolů v souladu se zákonem nebo právní poradenství v nouzových situacích a během války. Předložená odvolání např. proti rozhodnutí Generálního štábu posuzuje Vojenský odvolací soud, který nese postavení nejvyššího vojenského soudu a nachází se v Tel Avivu. Předposledním je Ředitelství počítačových služeb, které vzniklo 3. března 2003 a zodpovídá za kybernetickou obranu a bezdrátovou komunikaci IOS. Skládá se ze čtyř hlavních jednotek na úrovni brigád, a to Operation Brigade, Lotem Unit, Berspace Defense a C4I Corps. Poslední, Technologické a logistické ředitelství řeší logistické reakce a úkoly, mezi které patří zejména budování vojenských základen, péče o výživu vojáků či udržování lékařské infrastruktury v době války i míru. Klíčový je zde tedy Zdravotnický sbor a Sbor údržby, zásobování a logistiky. Celkově lze administrativní sekci považovat za velmi složitou a roztržštěnou,

proto jsem se rozhodla vytvořit podrobnou strukturu viz příloha 1, která má pomoci snazšímu porozumění.⁹⁷

Pro úplný pořádek se Izraelské obranné síly dále člení dle oblastního velitelství na Severní velitelství, Centrální velitelství, Jižní velitelství a Velitelství domácí fronty, které je relativně novým útvarem vytvořeným až v roce 1992. Odpovědnost nese za civilní obranu, což představuje přípravu nevojenského obyvatelstva na konflikt, skladování a distribuci obranné výstroje obyvatelstvu, budování systému pro detekci, identifikaci a dekontaminaci oblastí zasažených chemickou nebo biologickou válkou či následnou obnovu prostoru po katastrofě. Toto velitelství je rozděleno do pěti odvodů, mezi které patří Severní okres, okres Haifa, okres Dan, Jižní okres, Jeruzalém a centrální čtvrť. Dohromady okresy čítají 26 záchranných praporů, 13 obranných praporů, 14 vojenských nemocnic, 8 praporů lehké pěchoty a 6 logistických jednotek. Jejich velitelem je generálmajor Rafael David Milo.⁹⁸

Severní velitelství, jehož hlavní základna je v Safedu, má na starosti všechny jednotky umístěné mezi Hermonem a Netanyou. Tedy lze jednoznačně říci, že zodpovídá za obranu hranic se Sýrií a Libanonem. Klíčové jsou čtyři divize: 36. obrněná divize „Ga'ash/Rage“, 91. „Galil“ územní divize, 210. „Bashan“ územní divize, 319. obrněná divize „Ha-Mapatz“, které mají pod sebou ještě několik jednotek a praporů. Naopak Jižní velitelství chrání oblast Arava, Ejlat a Negevské pouště. Zároveň mají povinnost účastnit se operací v pásmu Gazy. Velitelem je od roku 2021 generálmajor Eliezer Toledano. Taktéž zde fungují čtyři divize, mezi které patří 80. „Edom“ územní divize, 143. „Fire Fox“ územní divize, 162. pancéřová divize „Ha-Plada“ a rezervní 252. „Sinai“ obrněná divize. Poslední Pakmaz či Centrální velitelství obstarává jednotky a brigády na Západním břehu Jordánu, Jeruzalém, Sharon, Gush Dan a Shephelah. Pod toto velitelství spadá 98. divize výsadkářů „Ha-Esh“/„Fire“, 340. „Idan“ rezervní divize, 877. územní divize „Judea a Samaři“ nebo 417. pěší brigáda „Jordánského údolí“.⁹⁹

⁹⁷ Israel Defense Forces [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israel_Defense_Forces#Organization

⁹⁸ Tamtéž

⁹⁹ STATE: Israel Defense Forces [online]. Kathmandu, Nepal: Israel: Embassy Of Israel In Nepal, 2020 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://embassies.gov.il/kathmandu/AboutIsrael/State/Pages/STATE-IDF.aspx>

IOS se skládají z vojenského letectva, vojenského námořnictva a pozemních sil, které jsou jejich nejpočetnější složkou. Izraelské pozemní síly neboli The Israeli Ground Forces Command sdružuje Velitelství armády GOC neboli Mifkedet Zro'a HaYabasha, ze kterého vzešla zkratka MAZI. Rozděleny jsou do pěti sborů, které nadále tvoří hned několik brigád a pluků. Jedná se o sbor pěší,

Obrázek 2 - Izraelské pozemní síly ¹⁰¹

obrněný, dělostřelecký, ženijní a nejnovější sbor zpravodajský. Velitelem všech těchto složek je generálmajor Yoel Strick, podřízený již výše zmíněnému Generálnímu štábu. Nutno zmínit, že pozemní síly byly součástí všech hlavních vojenských operací země, při kterých používali převážně technologie vyvinuté přímo v Izraeli. Dodnes nakládají s vyspělými zbraňovými systémy, mezi které patří obrněné transportéry Achzarit, bitevní tank Merkava, systém aktivní ochrany vozidel Trophy či systém protiraketové obrany Iron Dome a Arrow. Nedílnou součástí se staly také pušky Galil a Tavor či samopal Uzi, používaný již od roku 1954. Ač Izrael není signatářem Smlouvy o nešíření jaderných zbraní, tak s největší pravděpodobností je i jejich vlastníkem, k čemuž se nikdy veřejně nepřiznala.¹⁰⁰
101102

Izraelská letecká a vesmírná armáda (IAF) byla založena 28. května 1948, krátce po vyhlášení nezávislého Státu Izrael. Základ tvořila zabavená a darovaná civilní letadla či zastaralá bojová letadla z druhé světové války. Postupem času došlo k pořízení více letadel, jejichž většina pocházela ze Spojených států. Opomenuty nesmí být ani tuzemsky vyrobené typy jako IAI Neshar či IAI

Obrázek 3 – Izraelské letectvo ¹⁰²

Kfir. Aktuálně má IAF ve vlastnictví přibližně 700 letadel a disponuje devíti leteckými základnami. Příkladem může být Ramat David Airbase či letecká

¹⁰⁰ Ground Forces [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/ground-forces/>

¹⁰¹ Israeli Ground Forces [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Ground_Forces

¹⁰² Israeli Air Force [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Air_Force

základna Nevatim. Izraelské letectvo hrálo ve většině válkách významnou roli a nyní tvoří nedílnou součást vzdušné podpory. Od dubna 2022 slouží jako velitel letectva generálmajor Tomer Bar, ale největším esem je brigádní generál Giora Epstein, který za svoji kariéru sestřelil sedmnáct nepřátelských letadel. Nedovolím si nezmínit dlouhodobé odpírání ženám stát se pilotkami, kdy teprve v roce 1996 rozhodl Nejvyšší izraelský soud o nemožnosti vyloučit kvalifikované ženy z pilotního výcviku.^{103 104}

The Israeli Navy neboli izraelské námořnictvo bylo na svém počátku v roce 1948 vzhledem k finanční situaci velmi skromné. Operovali jen s několika ozbrojenými hlídkovými čluny, což se brzy změnilo a dnes disponují s ponorkami, korvetami, menšími výsadkovými plavidly či hlídkovými a raketovými čluny. Klíčové

námořní základny se nachází ve městě Haifa, Atlit, **Obrázek 4 - Izraelské námořnictvo**¹⁰⁴

Ashdod a Eilat. Naopak velitelství námořnictva sídlí v Tel Aviv-Yafo, odkud tyto síly řídí generálmajor David Sa'ar Salama. Jejich úkolem je zabránění jakéhokoliv pašování přes moře, blokování nepřátelských přístavů v době války či celková ochrana izraelských břehů a teritoriálních vod, mezi které patří převážně Středozemní moře, Rudé moře a Akabský záliv. Významná je elitní jednotka námořního komanda tzv. Flotilla 13 či Shayetet 13, která se specializuje na invaze mezi mořem a pevninou, sabotážní operace, nalodění, protiterorismus, shromažďování námořních zpravodajských informací nebo námořní záchranu rukojmích. Řadí se tak mezi nejlépe vycvičené a tajné jednotky izraelské armády. Za zajímavé taktéž považuji zmínit bezpečnostní důvody, díky kterým se musí žadatelé s dvojím občanstvím oficiálně vzdát všech ostatních občanství, aby mohli být přijati do výcvikového programu ponorkové služby.¹⁰⁵

Nedílnou součástí jsou ostatní sbory dělící se na sbory vojenské a civilní. Základ vojenského společenství tvoří Vojenské akademie. Konkrétně Vysoká škola

¹⁰³ Israeli Air Force [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/israeli-air-force/>

¹⁰⁴ Israeli Navy [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Navy

¹⁰⁵ Israeli Navy [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/israeli-navy/>

národní bezpečnosti (MBL) a Velitelská a štábní vysoká škola IOS, která vznikla 31. května 1954. Jak již z názvu vyplývá jedná se o školu určenou pro velitele a štábní důstojníky v hodnosti podplukovníka. MBL taktéž slouží pouze vysoce postaveným členům všech izraelských bezpečnostních jednotek. V roce 1991 byly tyto dvě školy sloučeny do Vojenské vysoké školy Izraelských obranných sil, jejímž velitelem je od roku 2019 generálmajor Itai Veruv.¹⁰⁶

Vedle Vojenské akademie zde působí jednotka ministerstva obrany tzv. Koordinátor vládních aktivit (COGAT), jež slouží ke koordinaci civilních záležitostí mezi izraelskou vládou, IOS, mezinárodními organizacemi, diplomaty a palestinskou samosprávou. Zvláštní pozornost dostává vzdělání, zdravotnictví, infrastruktura, bytové projekty a program humanitní pomoci.¹⁰⁷

Další významnou součástí vojenského sboru je Finanční poradce náčelníka štábu, jehož roli zastává vedoucí rozpočtového ředitelství izraelského ministerstva financí. Od července 2021 tuto funkci zastává brigádní generál plukovník Gil Pinchas a jeho úkol spočívá ve zpracování rozpočtu pro zbraně Izraelských obranných sil.¹⁰⁸

Opomenut nesmí být ani Vojenský tajemník předsedy vlády, který tuto skupinu uzavírá. Momentálně funkci vykonává generálmajor Avi Gil, jenž řeší vojenské otázky a otázky národní bezpečnosti.¹⁰⁹

Naopak civilní sbor tvoří Generální ředitel ministerstva obrany, kterým byl jmenován 2. ledna 2023 Eyal Zamir. Jeho úkol spočívá v řízení a podpoře aktivit souvisejících s národní bezpečností. Následuje Obranná kontrolní jednotka dohlížející na způsobilost, připravenost a zákonnost činností Izraelských bezpečnostních sil. Z důvodu nežádoucí korupce je kontrolor civilistou.

¹⁰⁶ Military Colleges of the Israel Defense Forces [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/military-colleges/>

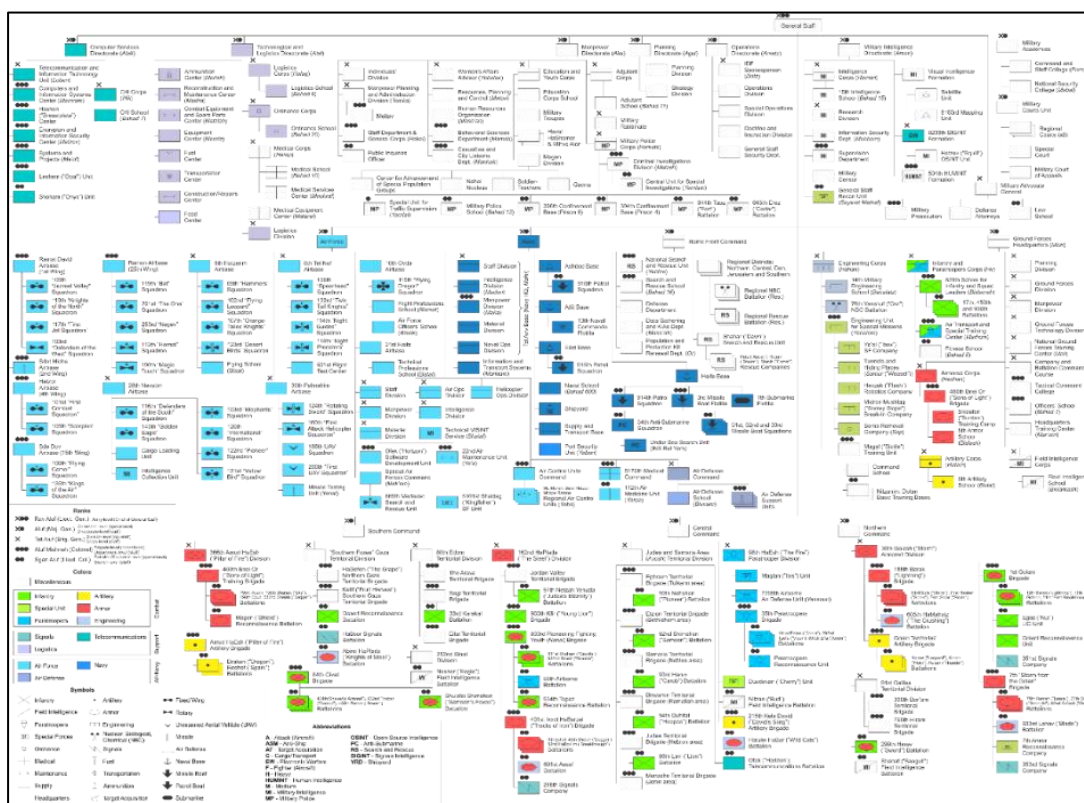
¹⁰⁷ Coordination of Government Activities in the Territories [online]. Tel Aviv: Israel's government services and information website, 2022 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.gov.il/en/departments/coordination-of-government-activities-in-the-territories/govil-landing-page>

¹⁰⁸ Gantz nominates Gil Pinchas to IDF economic advisor to chief of staff [online]. Jeruzalém: JERUSALEM POST STAFF, 2021 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jpost.com/breaking-news/gantz-nominates-gil-pinchas-to-idf-economic-advisor-to-chief-of-staff-674847>

¹⁰⁹ Prime Minister's military secretary to State Control Committee on captives and missing persons issue: The method chosen is to continue the effort within all organizations; Hadar Goldin's mother Leah: When everyone is responsible it doesn't mean anything [online]. Kiryat Ben Gurion, Jeruzalém: The Knesset, 2023 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://main.knesset.gov.il/EN/News/PressReleases/Pages/press1323q.aspx>

V neposlední řadě se jedná o Správu pro rozvoj zbraní a technologické infrastruktury, která rozhoduje a podporuje technologickou a vědeckou infrastrukturu potřebnou pro vojenský vývoj a výzkum. Za tímto účelem je taktéž povinen navazovat a udržovat zahraniční vztahy. Mezi nejvýznamnější patří úzké vojenské vztahy s armádou Spojených států.¹¹⁰

Struktura IOS se od ostatních armád světa liší hned v několika ohledech. Důvodem je nutnost Izraelských obranných sil přizpůsobit se jedinečné bezpečnostní situaci země. Základ činí odvod žen či těsná integrace vzdušných pozemních a námořních sil. Strukturu IOS lze jednoznačně označit za velmi rozsáhlou a místy komplikovanou viz obrázek č. 5.

Obrázek 5 - Struktura Izraelských obranných sil¹¹¹

Zásadní funkci zastávají sbory a společnosti, které úzce spolupracují s IOS, ale nejsou součástí jejich struktur. V první řadě se jedná Zpravodajské společenství Mosad, Aman, Šin Bet a Národní bezpečnostní rada, jež zodpovídá za koordinaci, integraci, analýzu a monitoring národní bezpečnosti.

¹¹⁰ Director General - Eyal Zamir [online]. Hakiry: Ministry of Defense Departments and Directorates, 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://english.mod.gov.il/About/Pages/DirectorGeneral.aspx>

Naopak Šin Bet neboli Šabak je izraelská bezpečnostní služba zaměřená na kontrašpionáž, prověření adeptů pro bezpečnostní službu, ochranu izraelských politických představitelů či na sběr informací o teroristických skupinách.¹¹¹ Dále Aman představuje zpravodajský útvar soustředěný pouze na sběr informací vojenského charakteru, jejich následné vyhodnocení a určení možného ohrožení Izraele. Za nejznámější lze však považovat zpravodajskou službu Mosad, která vznikla 2. března 1951 a dělí se do osmi oddělení. Tedy Plánování a koordinace operací, Sběr informací, Politická činnost a styky, Výcvik, Výzkum, Zvláštní operace, Technika a Lidské zdroje, finance, logistika a bezpečnost. Na základě oddělení lze odvodit jeho kompetence, mezi které zpravidla patří sběr informací, plánování a provádění zvláštních operací mimo Izrael či koordinace veškeré zpravodajské činnosti v zahraničí.¹¹²

Opomenuta nesmí být ani spolupráce s Izraelskou hraniční policií, jinak známou pod akronymem Magav. Jejich hlavním úkolem je zabezpečit izraelské hranice, ale v minulosti sloužili také při pomoci IOS či při protiteroristickým a donucovacím operacím na Západním břehu Jordánu a Jeruzalémě.¹¹³ Dalšími jsou Izraelská vězeňská služba neboli Šabas, který se řadí mezi ozbrojený bezpečnostní sbor zajišťující výkon vazby a trestu odnětí svobody či stráž Knesetu, což je jednokomorový zákonodárný orgán. Stráž zodpovídá nejen za bezpečnost budovy, ale plní i ceremoniální úlohu při vítání státních představitelů.¹¹⁴

2.2.2 Povinná základní vojenská služba

Úvodem je nutné zmínit, že vojenská služba má tři různé cesty, mezi které patří stálá služba vykonávaná na základě smluvního ujednání mezi IOS a vojákem z povolání. Dále záložní služba, při které dochází k povolání občanů do aktivní služby v maximální délce jednoho měsíce ročně, a to za účelem výcviku nebo zvýšení ozbrojených sil v případě války. Všichni občané s trvalým pobytem

¹¹¹ Všeobecná bezpečnostní agentura [online]. Kariya, Jerusalem: Oddělení veřejných dotazů Úřadu generálního prokurátora, 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.shabak.gov.il/pages/contactus.aspx>

¹¹² MOSSAD - O nás [online]. Ramat ha-Šaron, Izrael: Israeli Intelligence Community, 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.mossad.gov.il/eng/Pages/default.aspx>

¹¹³ Bahad Magav: Instruktažní základna: Pohraniční policie [online]. 2021: Major General Yaakov Shabtai, 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/bases/bahad-magav-instructional-base-border-police/#/>

¹¹⁴ Israel Prison Service [online]. Ramla: Israel's government services and information, 2020 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: https://www.gov.il/en/departments/prison_service/govil-landing-page

ve věku 40 let, jež mají dokončenou povinnou vojenskou službu, mohou být kdykoliv povoláni k obraně státu Izrael. Věková hranice 45 let platí pro důstojníky a 49 let pro záložníky vykonávající zákonem vymezené specifické povinnosti. Stejně podmínky platí i pro ženy, a to bez ohledu na rodinný stav. Okamžité osvobození od služby platí pro těhotné ženy a ženy s dětmi, které neslouží v bojových pozicích.¹¹⁵ Pro nás zásadní povinná vojenská služba konaná dle izraelského zákona o bezpečnostní službě se řadí mezi služby pravidelné.

Stát Izrael měl v roce 2022 přes 9 milionu obyvatel z čehož 74 % tvoří Židé, 21 % Arabové a zbývající 5 % nese označení „ostatní“. Drobné etnikum tvoří Drúzové, Aramejci, Arméni, Asyřané, Čerkesové a Samaritáni.¹¹⁶ Naopak Izraelské obranné síly čítaly přes 169 tisíc aktivních vojáků a 465 tisíc vojáků v záloze. Přes čtyři miliony mužů a žen ve věkovém rozmezí 17-49 let jsou schopni se okamžitě dostavit k pravidelné vojenské službě. Vojenského věku dosáhne každý rok zhruba 150 tisíc chlapců a dívek, ale přes 20 % do služby vůbec nenastoupí. Nejčastějším důvodem je náboženství, kriminální minulost, pobyt mimo Izrael nebo psychologické a fyzické testy.¹¹⁷

Národní vojenská služba je povinná pro všechny izraelské občany žijící zde, ale i v zahraničí. Zpravidla jsou to Židé, Drúzové a Čerkesové starší 18 let. Tato povinnost se však vztahuje i na osoby trvale žijící na území Izraele bez izraelského občanství. Ostatní etniky jsou přijímány formou reálné služby. Jak již bylo výše nastíněno, tak existují výjimky, které činí jednotlivce nezpůsobilými pro vojenskou službu. Fyzické a psychické důvody řeší tzv. Profil 21, což je kód lékařského profilu využívaný izraelskou armádou ke klasifikaci Izraelců. Častokrát se stal prostředkem, jak se vyhnout odvodu. Jeho zneužití mělo nejčastěji podobu úmyslného neúspěšného lékařského vyšetření či předstírání duševní nemoci. Shledání této nezpůsobilosti s sebou přináší v civilním životě řadu problému. Dříve zaměstnavatel při přijímání zaměstnanců bez praxe nahlížel do jejich služebních záznamů, které mu pomohly zhodnotit jeho pracovní morálku a potenciál. Toto

¹¹⁵ Reserve Service [online]. Jeruzalém: State of Israel National Insurance Institute, 2023 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.btl.gov.il/English%20Homepage/Benefits/Reserve%20Service%20Benefit/Pages/default.aspx>

¹¹⁶ Izraelská populace 2022 [online]. Walnut, CA: World Population Review, 2022 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://worldpopulationreview-com.translate.goog/countries/israel-population?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=sc

¹¹⁷ Israel Military Size 1985-2023 [online]. Seattle, Washington: World Bank, 2023 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://www.macrotrends.net/countries/ISR/israel/military-army-size>

jednání však bylo nezákonné. Nicméně jednotlivec osvobozený od vojenské služby dostane místo propouštěcího listu potvrzení o výjimce, které mu může omezit mnoho vládních i civilních zaměstnání. Příkladem jsou zaměstnanci ochrany či jiné bezpečnostní služby. Alternativou pro osoby, které získají osvobození z různých důvodů, je Šerut Le'umi neboli národní služba, jež zahrnuje službu v nemocnicích, školách a jiných sociálně prospěšných programech.¹¹⁸

Opomenuty nesmí být ani náboženské důvody, kdy Židé Haredi odmítají kvůli ultra-ortodoxnímu náboženství výkon služby v izraelské armádě. Ti obvykle studují Tóru v ješivách, což způsobuje jejich zákonné osvobození od odvodu. Naopak z etnického důvodu se do izraelské armády nepřijímají Arabové, pokud o to nevysloví přímý zájem. Existují však i situace, kdy občané odmítají sloužit v IOS na základě pacifismu, antimilitarismu či politického nesouhlasu s izraelskou politikou. V takovém případě soud rozhodl, že selektivní odmítnutí služby je nezákonné a mohlo by oslabit vazby, které národ spojují. Někteří byli dokonce během války obviněni ze zrady. Odsouzena k ročnímu vězení byla skupina pěti mladých aktivistů v roce 2004, kdy odmítli narukovat do Izraelských obranných sil. Důsledkem bylo skupinové odmítnutí, jejímž cílem bylo dosáhnout změny v izraelské politice.¹¹⁹ Nicméně pokud izraelský občan dlouhodobě žije mimo Izrael, má právo požádat o odklad povinnosti k nástupu. Obdobné výjimky mají matky dětí nebo těhotné ženy.

Aktuálně trvá povinná vojenská služba mužů 32 měsíců a ženy ji mají zkrácenou na období 24 měsíců. Nicméně je nutno zmínit, že se v rámci rovnoprávnosti pohlaví diskutuje o vyrovnání této doby. Na druhou stranu si některé pozice vyžadují delší výcvik, což logicky prodlužuje i celkové trvání služby. Tyto lhůty platí již od roku 2015. Do té doby byla mužská vojenská služba delší o 4 měsíce, tedy činila 3 roky.

Celý proces začíná tím, že izraelská armáda vyzve potencionálního vojáka dopisem tzv. Tzav Rishon neboli „První volání“ k pohovoru a celodennímu vyšetření, které se skládá z mentálního a fyzického profilu. Výsledkem je číslo určující schopnost uchazeče, což výrazně ovlivní okruh pozic, který je schopen

¹¹⁸ Who Can Volunteer for the IDF? [online]. Tel Aviv: Raphael Katz, 2021 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <http://www.mahal-idf-volunteers.org/about/join.htm>

¹¹⁹ What Happens if You Refuse to Serve in the IDF? [online]. Tel Aviv: TAL KRA-OZ, 2021 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.tabletmag.com/sections/israel-middle-east/articles/idf-conscientious-objectors>

vykonávat. Nejlepší možné hodnocení nese označení Profil 97, ve kterém má uchazeč velmi dobré předpoklady pro elitní skupiny. Opakem je již výše zmíněný Profil 21 znázorňující nezpůsobilost. Mentální profil zahrnuje nahlížení do školních výsledků, sérii testů odhalující psychický stav brance a osobní pohovor. Bodové hodnocení v rozmezí 41-56 dále určí jeho působnost v armádě. Mladiství má povinnost se k tomuto vyšetření dostavit nebo dát vědět o svém stavu a schopnosti nastoupit do vojenské služby. Tuto službu voják započíná většinou ve věku 18 let. Zažádá-li o odložení služby platí maximální věková hranice 29 let.¹²⁰ V neposlední řadě je nutné zmínit, že v Izraeli základní vojenský výcvik trvá zpravidla 3 až 5 týdnů.¹²¹

V současné době mají vojáci rozdílné platy a výhody dle charakteru služby. V roce 2022 došlo po dlouhé době k výraznému zvýšení platů, a to o 50 %. Důvodem byla motivace k výkonu služby a potřeba konkurovat poměrně vysokým civilním platům. S novým zvýšením si vojáci Izraelských obranných sil vydělají průměrně 174 160 Kč (28 000 NIS) měsíčně, což činí téměř třicetpětkrát více než částka 5 038 Kč (810 NIS) vyplácená brancům. Vezmeme-li tedy v úvahu izraelskou průměrnou mzdu, která měsíčně činí 67 052 Kč (10 780 NIS), je tato suma vzhledem k možným rizikům služby překvapivá.¹²² Vojáci však mají zajištěné veškeré základní potřeby, mezi které patří ubytování, jídlo, oblečení, lékařské prohlídky apod., proto jsou platby brancům povinné služby správně označovány za příspěvek na živobytí, nikoliv za plat.¹²³

Konkrétní výše platu se stejně jako u AČR odvíjí od hodnosti, což u vojáků IOS činí zpravidla 85 936 Kč (13 816 NIS) až 232 983 Kč (37 457 NIS). Naopak důstojnické platy se pohybují mezi 94 917 Kč (15 260 NIS) a 654 611 Kč (105 243 NIS). V roce 2020 náčelník generálního štábu veřejně

¹²⁰ Tzav Rishon Stations [online]. Mitgaisim: תחנת: Leehee Sade, 2021 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/tzav-rishon/tzav-rishon-stations/#/>

¹²¹ Basic Training - 'Tironot' What is the Difference Between Basic: Training 02 and 05 [online]. Mitgaisim, 2022 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/basic-training-tironot/what-is-the-difference-between-basic-training-02-and-05/#/>

¹²² Váš průvodce zaměstnáním a hledáním práce v Izraeli [online]. Tel Aviv: InterNations, 2023 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.internations.org/israel-expats/guide/working>

¹²³ IDF salaries rise [online]. Jeruzalém: TV7 Israel News: Erin Viner, 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.tv7israelnews.com/idf-salaries-rise/>

odhalil svůj hrubý měsíční plat, který činil 616 371 Kč (99 095 NIS).¹²⁴ Tato částka nepodlehla 50% zvýšení, které se uskutečnilo o dva roky později, takže lze odhadnout, že aktuálně si vrchní velitel IOS přijde na 924 559 Kč měsíčně (148 643 NIS).

Co se týče vojáků v záloze, tak ti mají jisté výhody, ale plat jim přísluší až ve chvíli, kdy začnou vykonávat službu. Jeho výše kopíruje příjem, o který během výkonu přišel. Ve stejném tanku tedy mohou být dva vojáci vykonávající stejnou činnost, ale každému z nich náleží na základě civilního platu jiné odškodnění.¹²⁵

Opomenuty nesmí být ani benefity ve formě peněžních prostředků, ale i vstupenek na představení nebo dovolené, která slouží jako uznání či ocenění řadových a záložních vojáků. Nutné zmínit, že Ministerstvo obrany Státu Izrael nacházející se v HaKirya v Tel Avivu v roce 2022 nakládalo s 24,3 mld. USD, tedy 546,75 mld. Kč, což je 5,2 % HDP.¹²⁶

Na závěr této kapitoly bych chtěla zmínit pár zajímavostí týkající se izraelské armády. Izrael je jedinou ze zemí na světě, která vyžaduje službu neslyšících a nedoslýchavých lidí. Zpravidla se věnují mapování a kancelářské práci, kde využívají izraelský znakový jazyk. Mezi další zajímavosti patří komunita veganů v IOS, která prosadila veganská jídla, veganské bojové dávky a zvláštní příspěvek na nákup vlastního jídla. Právo mají i na odmítnutí očkování, které bylo testováno na zvířatech. Izraelské obranné síly jsou taktéž jednou z nejvstřícnějších armád, které umožňují homosexuálům, bisexuálům a jiným neheterosexuálním mužům a ženám otevřeně sloužit v armádě. Nejenže platí zákaz poškozování důstojnosti na základě pohlaví či sexuální orientace, ale těmto jednotlivcům vznikají i ojedinělá práva, např. právo na izolovanou sprchu.¹²⁷

¹²⁴ The IDF Chief of Staff's paycheck revealed in new defense report: A new finance report indicates that wages in the defense system are high relative to the average wage in the economy. [online]. Jeruzalém: JERUSALEM POST STAFF: ZACHY HENNESSEY, 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.jpost.com/israel-news/article-692313>

¹²⁵ After hiking IDF salaries by 50%, Israel takes same step with national service [online]. Jeruzalém: The Times Of Israel: TOI STAFF, 2021 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/after-hiking-idf-salaries-by-50-israel-takes-same-step-with-national-service/>

¹²⁶ Bennett, Gantz, Liberman agree on defense budget: NIS 58 billion for 2022 [online]. Jeruzalém: The Times Of Israel: JUDAH ARI GROSS, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/bennett-gantz-liberman-agree-on-defense-budget-nis-58-billion-for-2022/>

¹²⁷ "You're alright. Don't change." An IDF Soldier on Being Out, Gay, and Religious [online]. Tel Aviv: IDF Editorial Team, 2016 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/our-soldiers/you-re-alright-don-t-change-an-idf-soldier-on-being-out-gay-and-religious/>

2.2.3 Hodnosti a insignie

Izraelské obranné síly mají jedinečnou hodnostní strukturu, což jednoznačně způsobuje integrace sil. Na rozdíl od většiny armád IOS používá stejná hodnostní jména ve všech sborech, včetně letectva a námořnictva.

Mužstvo (Hogrim)

- Vojín (Turaj)
- Desátník (Rav Turaj)
- Seržant (Samal)
- První seržant (Samal Rišon)

Poddůstojníci (Nagadim)

- Seržant první třídy (Rav Samal)
- Hlavní seržant (Rav Samal Rišon)
- Seržant major (Rav Samal Mitkadem)
- Praporčík (Rav Samal Bachir)
- Hlavní praporčík (Rav Nagad Mishneh)
- Vrchní praporčík (Rav Nagad)

Důstojníci (Kcinim)

- Podporučík (Segen Mišne)
- Poručík (Segen)
- Kapitán (Seren)
- Major (Rav Seren)
- Podplukovník (Sgan Aluf)
- Plukovník (Aluf Mišne)
- Brigádní generál (Tat Aluf)
- Generálmajor (Aluf)
- Generálporučík (Rav Aluf)

Academic officers (Kcinim Akadema'im)

- Profesionální akademický důstojník (Kacin Mikco'i Akadema'i)
- Vyšší akademický důstojník (Kacin Akadema'i Bachir)¹²⁸

Nutno zmínit, že poddůstojnické hodnosti se odvíjí od doby strávené ve službě, nikoliv za úspěchy či zásluhy.

¹²⁸ Israel Defense Forces ranks [online]. Military Wik, 2022 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://military-history.fandom.com/wiki/Israel_Defense_Forces_ranks

Vojáci izraelské armády mají tři typy insignií, které označují jejich konkrétní jednotku, pozici a sbor, jenž lze snadno rozpoznat dle odznaků na baretech či jejich samotné barvy. Branci procházející základním výcvikem nemají odznak žádný. Pro identifikaci jednotky slouží ramenní štítky, které má každá jednotka vlastní. Problém však může nastat při rozpoznání konkrétní pozice vojáka. Existují dva volitelné prvky v podobě barevné šňůrky připevněné k levému nárameníku a kapse uniformy a odznak sdělující vojákovu pracovní zaměření. Uniformu můžou taktéž zdobit odznaky dodatečně absolvovaných kurzů či nášivky označující účast vojáka v konkrétní válce. Při této příležitosti považují za nutné zmínit, že IOS mají hned několik typů uniforem, které se mění i v závislosti na ročním období a oboru. Základem každodenní služby je služební a polní oděv užívaný při výcviku, boji i práci na základně. Následuje slavnostní oděv či společenská uniforma nošená pouze v zahraničí při oficiálních státních návštěvách.^{129 130}

Obrázek 6 - Jednotky IOS

¹²⁹ SOLDIER UNIFORMS [online]. Tel Aviv: Draft IDF, 2019 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://draftidf.co.il/units/uniforms/>

¹³⁰ Israel Defense Forces insignia [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2022 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israel_Defense_Forces_insignia

2.3 Komparace AČR a IOS

Úvodem považuji za důležité zmínit, že Stát Izrael je se svojí rozlohou 22 072 km² třikrát menší než Česká republika. Nicméně rozdíl v počtu obyvatel není zdaleka tak veliký. K 31. prosinci 2022 bylo dle statistického výzkumu v ČR 10 533 399 obyvatel¹³¹, kdežto v Izraeli počet rezidentů činil zhruba o 877 000 méně.¹³² Pro následnou komparaci jsem taktéž použila údaje platné v tomto roce.

	AČR	IOS
Vznik	1993	1948
Struktura	Profesionální armáda Bez branné povinnosti Pozemní síly Vzdušné síly Speciální síly Kybernetické síly Teritoriální síly	Lidová armáda Branná povinnost Izraelské pozemní síly Izraelské letectvo Izraelské námořnictvo
Práva a povinnosti	- Shromažďovací právo - Hospodářská práva - Právo svobodného projevu	- Základní vojenská služba - Handicapovaní jedinci + Větší pravomoc velitelů + Vegani + Homosexuálové + Bezplatné cestování + Brýle + Chirurgické zákroky + Medikamenty + Jiná výdělečná činnost
Základní vojenský výcvik	3 měsíce	3 až 5 týdnů

¹³¹ Obyvatelstvo [online]. Praha: Veřejná databáze ČSÚ, 2023 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide

¹³² Population of Israel on the Eve of 2023 [online]. Jeruzalém: The Statistics Information Center, 2022 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://www.cbs.gov.il/en/mediarelease/pages/2022/population-of-israel-on-the-eve-of-2023.aspx>

Odměňování	16 200 – 130 770 Kč Složky platu Náborový příspěvek Kvalifikační příspěvek Výsluhové náležitosti Mimořádná výpomoc Příspěvek na bydlení	5 038 – 654 611 Kč Rodinná platba Příspěvek na bydlení
Aktuální stavy	27 197 akt. Vojáků 4 191 rezervisté	169 000 akt. Vojáků 465 000 rezervisté 4 miliony k dispozici
Vybavení	Tanky, obrněná vozidla, transpondéry, osobní terénní automobily, speciální vozidla, protiletové komplety, radiolokátory, minomety, protitankové řízené střely, pistole, pancéřovky, kulomety, samopaly, brokovnice, odstřelovací, samonabíjecí a útočné pušky, granáty, granátomety, bojové letouny, vrtulníky i čluny. ¹³³	Pistole, samopaly, poloautomatické, útočné a bojové pušky, kulomety, brokovnice, odstřelovací pušky, granáty, granátomety, protitankové střely, tanky, obrněné transportéry, užitkové vozy, houfnice, raketomety, minomety, rakety, bomby, střely, stíhací letouny, výcviková letadla, vrtulníky, drony, korvety, ponorky, raketové, komandové a hlídkové čluny. ¹³⁴
Státní rozpočet	89, 1 miliard Kč 1,35 % HDP	546,75 miliard Kč 5,2 HDP

Tabulka 2 - Komparace české a izraelské armády

¹³³ PĚCHOTNÍ ZBRANĚ [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/scripts/detail.php?pgid=394>

¹³⁴ List of equipment of the Israel Defense Forces [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_equipment_of_the_Israel_Defense_Forces

2.3.1 Vznik + Struktura

Úvodem bych zmínila samotný vznik obou organizací, jejichž rozdíl činí rovných 45 let. Za starší a zkušenější lze jednoznačně označit armádu izraelskou, která vznikla v roce 1948 a již mnohokrát se účastnila ozbrojených konfliktů. Nejenže již od počátku byla konstruována jako armáda s všeobecně brannou povinností, ale svoji jedinečnost mezi armádami světa získala právě i kvůli regulované službě žen. Tajemstvím není ani to, že Izraelské obranné síly představují nejvýznamnější instituci v izraelské společnosti, která silně ovlivňuje ekonomiku, kulturu i politickou sféru země. Naopak Armáda České republiky vznikla v roce 1993 a o 12 let později se stala plně profesionální. Dle současné právní úpravy je branná povinnost přípustná pouze za válečného stavu nebo vážného ohrožení státu.

Dále se struktura obou armád zdá být velmi podobná, a to od pozemních sil, letectva, teritoriálních velitelství, zpravodajství až po vojenskou akademii. Za zmínku stojí snad jen Izraelské námořnictvo, jehož opomenutí si může naše armáda vzhledem k poloze České republiky dovolit.

2.3.2 Práva a povinnosti

Změna statusu civilisty na vojáka s sebou přináší nová práva a povinnosti. V první řadě se od vojáků očekává oddanost a věrnost dané zemi. Jejichž chování upravují etické kodexy, jenž vojáka zavazují nejen k dodržování zákonů, ale i rozkazů. Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že k většímu omezení práv dochází v české armádě, a to v podobě svobody projevu, práva sdružovacího či shromažďovacího. V tomto ohledu jsou Izraelské obranné síly vstřícnější. Příkladem mohou být náboženské důvody, které zaručují osvobození od vojenské služby. Naopak v případě nežádoucího chování na izraelské vojáky čeká trest ve vojenském vězení, které u nás fungovalo za ČSSR v Sabinově.¹³⁵ Lépe zde funguje i možnost výkonu jiné výdělečné činnosti, na kterou má nárok každý voják. Pracovní povolení umožňuje práci pouze v době, kdy jsou vojáci mimo základnu a nesmí negativně ovlivňovat výkon služby. Mezi podmínky obdobně jako v České republice patří písemný souhlas služebního orgánu, jehož získání se v AČR oproti

¹³⁵ Tips, Lifestyle and Slang: FAQ on Service Terms and Conditions [online]. Tel Aviv: Mitgaisim: Edyn Waldman, 2018 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/tips-lifestyle-and-slang/faq-on-service-terms-and-conditions/#/>

IOS vyskytuje velmi ojediněle. Jedinečná práva mají v izraelské armádě taktéž homosexuálové nebo vegani, kteří mají nárok na speciální stravu či oděv. Oproti ČR mají vojáci taktéž nárok na jeden pár dioptrických brýlí, bezplatné cestování veřejnou dopravou po celé zemi či plné financování medikamentů a nekosmetických chirurgických zákroků. Za ne příliš zdárné považují vyžadování vojenské služby po neslyšících a nedoslýchavých lidech, kteří mají těžší život již kvůli handicapu.¹³⁶ Přísně zakázána je i účast na hazardních hrách, oblékání civilního oblečení, zveřejňování fotografií vojenské základny a strategických objektů či veřejný projev politických názorů.

V neposlední řadě bych chtěla zmínit větší pravomoc velitelů Izraelských obranných složek, která spočívá v možnosti rozhodnout bez předchozího vyjádření nadřízeného. Ve chvále IOS budu částečně pokračovat, protože zastávám názor, že branná povinnost může být přínosem nejen pro stát či kolektiv, ale i jednotlivce. Ač se Česká republika řadí mezi deset nejbezpečnějších zemí světa, tak bychom se měli řídit pravidlem: „Kdo je připraven, není překvapen.“, a to i vzhledem k aktuálnímu konfliktu na Ukrajině, kdy jeden suverénní stát napadl druhý. Nutno zmínit, že občanská povinnost plnit úkoly ozbrojených složek státu dopadá na muže i ženy ve věku od 18 do 60 let, ale velká část z nich bohužel nemá zkušenosti hodné branci. Znovuzavedení základní vojenské služby si však v dnešní době nedokážu představit. Důvodem je nutnost dlouhodobé koncepce, vysoké finanční náklady a všude opomíjený gender mainstreaming, neboli rovné postavení žen a mužů. Na obou stranách jsou samozřejmostí zaručená práva v podobě platu, stejnokroje, voleb či podávání stížností.

2.3.3 Základní vojenský výcvik

Přesouváme se k základnímu vojenskému výcviku, který má v ČR na starosti Velitelství výcviku. Samotný výcvik trvá zpravidla 3 měsíce, což je mnohem delší doba, než izraelských 3 až 5 týdnů strávených v adaptačním centru Bakum, které leží nedaleko Tel Avivu.¹³⁷ Nicméně existují i případy, ve kterých lze výcvik IOS stihnout za jeden týden, což způsobuje vynechání

¹³⁶ Rights and obligations: The Rights you must know [online]. Tel Aviv: Mitgaisim, 2018 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/rights-and-obligations/the-rights-you-must-know/#/>

¹³⁷ Induction Day in the I.D.F.: Serving in the Israeli Defense Forces – The I.D.F. – Induction Day [online]. Jeruzalém: ANGLO-LIST.COM, 2013 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://anglo-list.com/induction/>

manipulace se zbraní. Ohlédneme-li se do minulosti, tak většina českých pamětníků vzpomíná, jak málo času z povinné vojny bylo věnováno skutečnému vojenskému výcviku. Jejich průměrný nástřel se pohyboval okolo deseti nábojů a obdobně na tom byl i nácvik taktiky. Lze tedy říci, že opravdová vojna by se dala smrsknout do jednoměsíčního intenzivního kurzu. Aktuální situace je ovšem jiná, a proto považují náš delší systém za chvályhodný. Nicméně se ztotožňují s názorem, že i krátký intenzivní výcvik je lepší než žádný, čímž opět narážím na povinnou vojenskou službu, která v České republice absentuje.

2.3.4 Odměňování

Zde bych ráda začala tím, že právě spokojený zaměstnanec vykonává práci plnohodnotně a efektivně. Odměna má zaměstnanci kompenzovat vynaložené úsilí, práci i strávený čas. V tomto směru je Česká republika jasným příkladem, kdy se odměňování zaměstnanců řídí platnými zákonnými pravidly. Plat musí obsahovat povinné složky, což je základní rozdíl mezi komparovanými státy. IOS nedisponují služebním tarifem, příplatkem za vedení či služební pohotovost. Jejich plat závisí pouze na hodnosti a může dosahovat až 654 611 Kč. Naopak nejméně mají branci, jejichž odměna činí jen 5 038 Kč, což se zdaleka nerovná ani minimální mzdě v Izraeli. I českému vojínovi náleží o 69 % více, tedy 16 200 Kč. Podívali-li se na druhý konec, tak nejvíce v AČR vydělává armádní generál. Bez jakýchkoliv dalších příplatků si dle služebního tarifu přijde na 130 770 Kč, a to je o 80 % méně než izraelský generálmajor. Co se týká příspěvků, tak mají s náborovými, kvalifikačními, stabilizačními a výsluhovými náležitostmi jednoznačně navrch čeští vojáci, protože Izraelské obranné síly poskytují pouze tzv. rodinnou platbu, jež je vyplácená vojákům, kteří slouží povinně a jejich rodiny se tím dostávají do ekonomických problémů. Ojedinele vyplácí také ubytovací příplatek ve výši 40 NIS, tedy 249 Kč za noc a jen za předpokladu, že není dostupné ubytování na základně.¹³⁸ V ČR se náklady na ubytování proplácí mnohem hojněji a mohou dosahovat až 6 000 Kč, ale záleží na kategorii obce, ve které samotný výkon služby probíhá.

¹³⁸ Tips, Lifestyle and Slang: FAQ on Service Terms and Conditions [online]. Tel Aviv: Mitgaisim: Edyn Waldman, 2018 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/tips-lifestyle-and-slang/faq-on-service-terms-and-conditions/#/>

V tomto případě je pro mě těžké rozhodnout, která země poskytuje vojákům lepší finanční ohodnocení. Opomeneme-li brance, tak na základě hodnoty dosahují izraelští vojáci vyšších platů, ale na druhou stranu mnohem častěji čelí ozbrojeným konfliktům. Nicméně vzhledem k příplatkům mohou i vojáci AČR dosahovat slušných příjmů.

2.3.5 Statní rozpočet + Vybavení

V roce 2022 disponovalo Ministerstvo obrany ČR 89,1 mld. Kč, což představuje pouze 16 % z rozpočtu Ministerstva obrany Státu Izrael, které nakládalo s 546,75 mld. Kč. Pro úplnost a větší spravedlnost komparace jsem výši rozpočtu zachytila v HDP každé země, kdy se v ČR jedná o 1,35 % HDP, což je o 74 % méně, než izraelských 5,2 % HDP. U obou zemí však platí, že nejvíce peněz putuje do výzbroje, výstroje, infrastruktury, personálu či vědy, výzkumu a inovace.

Izraelské obranné síly často nesou označení „chytrá“ armáda, což vyplývá z jejich vybavení v podobě vyspělých zbraňových systémů, které jsou v mnoha případech navrženy a vyrobeny přímo v Izraeli. Zahrnuje širokou škálu zbraní, raket, obrněných vozidel, dělostřelectva, letadel a válečných lodí. Velké zásoby tvoří i vybavení sovětské výroby, kterých armáda nabyla během arabsko-izraelských konfliktů. Nutno zmínit, že významným zahraničním spojencem jsou Spojené státy americké, jež každý rok posílají do země několik miliard dolarů. Ani vybavenost AČR nedosahuje takové kvality, ba naopak hojně využívají jejich vojenského a technologického průmyslu. Příkladem mohou být izraelské vojenské radary MADR, které mají nahradit přesluhující a dávno zastaralé radary sovětské výroby.¹³⁹

2.3.6 Aktuální stavy

V roce 2022 čítala česká armáda 27 197 aktivních vojáků, což je o 84 % méně než armáda izraelská, která jich měla k dispozici 169 000. Nutno zmínit, že 33 % izraelské armády tvoří ženy. Konkrétně se jedná o 55 770 žen, což jsou dvě AČR. Jednoznačně lze říci, že k tomuto faktu přispělo překonání genderových bariér a otevřenost více než 90 % pozic IOS ženám. Obdobně složený je i rezervní

¹³⁹ Izraelské vojenské radary mají v Česku problém. Stále neprošly testy [online]. Praha: ČT24: Ondřej Stratilík, 2022 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3530761-izraelske-vojenske-radary-maji-v-cesku-problem-stale-neprosly-testy>

personál, který v Izraeli činí 465 000 rezervistů, čehož Armáda České republiky nedosahuje ani jedním procentem. Naši rezervní jednotku totiž tvoří 4 191 vojáků. Výsledkem branné povinnosti, a tedy i podstatnou částí IOS činí 4 miliony mužů a žen ve věkovém rozmezí 17-49 let, kteří jsou schopni se okamžitě dostavit k pravidelné vojenské službě. Česká armáda bohužel nemá takto nastavený systém, a proto nelze určit počet kvalifikovaných dobrovolníků, kteří by mohli být v případě rozsáhlejší krize povoláni. Neodpustím si ale nezmínit plány Ministerstva obrany, které spočívají v zavedení dobrovolné branné povinnosti. Možnost jednotlivců přihlásit se do registru, ve kterém by uvedli své povolání, zdravotní stav či zbrojní průkaz, což by v případě mobilizace usnadnilo výběr a oslovení potencionálních vojáků.¹⁴⁰

2.3.7 Zhodnocení komparace

Nejen, že jsou Izraelské obranné síly téměř o půl století starší než AČR, ale již od svého založení neustále čelí ozbrojeným konfliktům, což z nich tvoří jednoznačně jednu z nejpřipravenějších armád světa. Naši vojáci sbírají zkušenosti hlavně na zahraničních operacích, které jsou provozovány na základě smluvních závazků k mezinárodním organizacím.

Kromě Izraelského námořnictva vypadá struktura armád velmi obdobně. Nicméně po podrobném prostudování zastávám názor, že jejich síly a vzájemné vazby viz obrázky č. 5 jsou mnohem komplikovanější. Důležitější část však tvoří jejich počty, se kterými se Česká republika nemůže srovnávat. V počtu aktivních vojáků i rezervistů drží jasné prvenství. Jinak tomu není ani v případě čtyř milionů vycvičených mužů a žen, kteří jsou okamžitě připraveni k výkonu služby.

Naopak, co se týče samotné přípravy a výcviku, tak zde Česká republika dosahuje lepších výsledků. Základní vojenský výcvik českého občana totiž trvá až čtyřikrát déle.

Zhodnotit práva a povinnosti příslušníků armád pro mě bylo velmi obtížné. Nicméně i nadále zastávám názor, že AČR drží vojáky příliš zkrátka. Dle mého názoru by nemělo být vojákům nijak bráněno ve výkonu jiné výtěžné činnosti. Nevidím jediný důvod, proč by český voják nemohl ve svém volném čase

¹⁴⁰ Česká armáda chce shromáždit tisíce dobrovolných brančů [online]. Praha: FILIP LORENC, DANIEL PALÁT, 2022 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-ceska-armada-chce-tisice-dobrovolnych-brancu-220775>

vykonávat práci fotografa za úplatu. Naopak jejich práva spočívají spíše v odměňování, kdy získávají například nárok na čerpání příspěvků z fondu kultury a sociálních potřeb. Vzorem nám mohou být Izraelské obranné síly, které svým příslušníkům poskytují nejen bezplatné cestování, chirurgické zákroky či brýle, ale zvláštních práv se dostává i homosexuálům a veganům. Negativně hodnotím povinnou službu handicapovaných jedinců a základní vojenskou službu žen, která by mohla být dobrovolná.

Přesuneme-li se k samotnému odměňování, řídí se Česká republika jasnými zákonnými pravidly, což považuji za správné. Avšak skladbu platu za velmi povedenou nepovažuji. Většinou se totiž jedná o položky, o které může voják z povolání během výkonu své služby přijít. Plat příslušníků IOS závisí pouze na hodnosti, ale jeho hodnoty dosahují poměrně vysokých čísel. Nešťastný je však plat branců, který by se dle mého názoru měl rovnat alespoň výši minimální mzdy. Chvályhodně si AČR vede v případě příspěvků, které dokáží ocenit nejen já, ale i spousta armádních příslušníků. Pokud bych si měla na základě finančního ohodnocení vybrat službu v jedné z těchto armád, tak se rozhodně přikloním k té české. Velmi časté ozbrojené konflikty by mi za vyšší služební plat nestály.

Zaměříme-li se na finanční prostředky, se kterými armády obou zemí hospodaří, tak jednoznačně více do tohoto sektoru investuje Izrael. Důvodem však může být bezpečnost státu, kterou ovlivňují extremistické skupiny. Poměrně vysoká částka putuje právě do vybavení, se kterým se AČR nemůže srovnávat. Zvláštní síla IOS se zakládá právě na moderních a technologicky špičkových zbraních. Tajemstvím tedy není, že patří k nejlépe vyzbrojeným zemím na Blízkém východě.

2.4 Rozhovor

K úplnému dosažení požadovaného cíle jsem použila kvalitativní výzkumné šetření ve formě polostandardizovaného rozhovoru, které mi umožnilo klást libovolné doplňující otázky. Cílem bylo najít porozumění zkoumané problematice, a proto jsem pro výzkum zvolila jednotlivce, kteří se pohybují v prostředí, v němž se zkoumaný fenomén reálně vyskytuje. Naopak s tím přicházelo omezení v podobě důvěry a otevřenosti, což mohlo negativně ovlivnit kvalitu získaných dat.

Interview neboli metodicky vedený rozhovor patří mezi nejvýhodnější a zároveň nejobtížnější metody pro získání kvalitních dat. V průběhu rozhovorů jsem nezachycovala pouze fakta, ale i postoje a vnější reakce respondenta.

Úvodem bylo nutné specifikovat okruh otázek, jejichž pokládání jsem měla možnost měnit dle potřeby. Častokrát jsem se však dostávala do situace, kdy jádro celého interview bylo vyčerpáno a přišlo na řadu velké množství upřesňujících otázek. Cílem bylo samotné téma rozpracovat do hloubky. Celému průzkumu jsem se snažila dát požadovanou citlivost, koncentraci, disciplínu i porozumění. Za klíčové jsem považovala získat důvěru dotazovaného a prolomit případné bariéry.

Menší obtíže tvořil rozhovor s příslušníky Izraelských obranných sil, se kterými jsem komunikovala přes platformu Skype, jež umožňuje provozovat internetové videohovory. Problémy nastaly hned při spojení, což bylo opravdu nepříjemné. Bývalá izraelská vojákyně Raz tento síťový problém téměř okamžitě vyřešila, díky čemuž jsem měla možnost získat veškeré odpovědi na mé otázky. Její odpovědi byly poměrně strohé, za což pravděpodobně mohla i jazyková bariéra. Abych pravdu řekla, Raz mi pomohla získat i spoustu dalších informací, které byly již na odborné úrovni, a proto jsem pravděpodobně nabyla tohoto dojmu. Nicméně při jedné z otázek mi dodala: „Můj manžel by ti k této otázce určitě řekl víc.“. A takhle vzniklo zastoupení jeden muž IOS a jedna žena IOS, což mi rovnou vymezilo i okruh respondentů AČR, kteří mi strohé odpovědi plně vynahradili.

	IOS muž	IOS žena	AČR muž	AČR žena
Souhlasíte s názorem, že by ženy neměly vykonávat povolání vojáka?	Nesouhlasím.	Ne!	Ne.	Rozhodně nesouhlasím.
Myslíte, že muži i ženy mají v armádě rovné postavení?	Ano, jsou rovnocenné.	Podmínky jsou stejné.	Určitě ne.	Ano, AČR nedělá rozdíly.
Vadí Vám, odlišné fyzické testy pro muže a ženy?	Nemají žádné úlevy.	Nejsou odlišné. Není to jednoduché.	Nevadí.	Upřednostnila bych stejné podmínky.

Souhlasíte s názorem, že ženy to mají v armádě jednodušší?	Ano.	Ne.	Ano, ve vyšších hodnostních sborech.	Ne, ba naopak těžší.
Myslíte, že služba žen je plnohodnotná?	Záleží na funkci.	Určitě.	Ano, zastávají-li úměrnou funkci.	Ano, není rozdíl mezi službou ženy a muže.
Souhlasíte s účastí žen v zahraničních misích	Ano, ale jen na některých pozicích.	Ano.	Ano.	Ano, nelze účast zakázat.
Preferujete v pozici nadřízeného spíše muže nebo ženu?	Muže	Ženu	Muže	Nezáleží mi na tom.
Existuje podle Vás možnost rozdílného přístupu k muži a ženě?	Ano.	Ne. Ženy to mají opravdu těžké.	Ano, je to pravidlem.	Může nastat i taková situace.
Domníváte se, že jsou na některé funkce vhodnější ženy?	Ano, jsou pečlivější.	Určitě ano.	Ano, na některé situace reagují jinak.	Ano.
Setkal/a jste se někdy se šikanou na pracovišti?	Ano.	Ne.	Ne.	Ne, přistupují k ženám s respektem.
Co bylo Vaší motivací ke vstupu do armády?	Rodinná tradice.	Branná povinnost.	Sloužit své vlasti.	Zvědavost.
Jaká je Vaše hodnost?	<i>Rav Samal Bakhir (Praporčík)</i>	<i>Samal Rishon (První seržant)</i>	Četař	Desátník
Kolik let máte odslouženo?	11 let	2,5 roku	8 let	6 let

Jste spokojen/a se svoji služební funkcí?	Spokojen.	Již nesloužím.	Ano, ale mám větší ambice.	Ano, ale ambice jsou vysoké.
Jak vnímáte své povolání?	Jistota práce a financí.	Povinnost.	Osud.	Poslání.
Souhlasili byste se znovuzavedení základní vojenské služby? Měly by být jeho součástí i ženy?	Doporučuji povinnou vojenskou službu.	Doporučuji, hodně jsem se tam naučila.	Pro muže určitě ano.	Ano a nezapomněla bych ani na ženy.
Myslíte si, že se za dobu Vaší služby změnil přístup k ženám?	Ano, kariérní postup.	Ne.	Asi ano.	Ano, k lepšímu.

Tabulka 3 - Rozhovor s příslušníky armád

Základ rozhovoru tvoří 17 otevřených otázek, na které se podařilo shromáždit hned několik různorodých odpovědí. Rozmanitost zajistil výběr respondentů, mezi které patřila bývala účastnice izraelské vojenské služby, která prošla výcvikem na základě branné povinnosti. V tomto ohledu jsem měla štěstí, protože její manžel doposud slouží v IOS jako praporčík a taktéž byl ochoten poskytnout mi potřebné informace o jeho službě. Získat mužské a ženské zastoupení v AČR, kteří budou ochotni zodpovědět mé otázky, již nebylo z důvodu osobních známostí velmi obtížné. Jednotlivé otázky včetně odpovědí byly zpracovány do přehledné tabulky, která usnadnila jejich následné vyhodnocení.

Shodným a zároveň potěšujícím zjištěním bylo, že nikdo z respondentů nezastává názor, že by ženy neměly vykonávat povolání vojáka a zároveň považují jejich službu za plnohodnotnou. Dokonce na některé funkce se ženy zdají být vhodnějšími kandidáty. Příkladem může být „papírová válka“, kterou jeden z respondentů vtipně zmínil. Obdobně na tom byl pozitivní názor na účast žen v zahraničních misích, kterou taktéž nelze na základě pohlaví zakázat.

První neshody přichází v případě rovného postavení žen v armádě, kdy se voják AČR domnívá, že ve většině případů není možné po ženách chtít to, co po mužích. Příkladem může být zvedání těžkých břemen. S tímto souvisí i otázka, zda to mají ženy v armádě jednodušší, kdy mají oba muži stejný názor.

Mají to jednodušší, a to hlavně v zastoupení ve vyšších hodnostních sborech. Čemuž oponují ženy, které si naopak myslí, že na základě psychologického hlediska to mají těžší, protože v těchto složkách tvoří menšinu. Za překvapivou lze považovat existenci rozdílného přístupu k muži a ženě, se kterou se na základě těžkosti neztotožňuje jen představitelka IOS. Stejně tak si jako jediná myslí, že během její služby nedošlo ke změně v přístupu k ženám v armádě. Ostatní zaznamenali posun k lepšímu, a to převážně v kariérním postupu. Napomohlo k tomu i nedávné jmenování druhé generálky, která slouží v řadách české armády.

Velkým překvapením pro mě byla odpověď ženy sloužící v AČR, která by pro něžné pohlaví uvítala stejné podmínky u fyzických testů. Této desátnici taktéž jako jediné nezáleží na pohlaví nadřízeného. Představitelka Izraelských obranných sil by raději poslouchala rozkazy od ženy. Mnou oslovení vojáci v tomto postavení upřednostňují muže, protože cítí větší respekt a autoritu.

K nepřijemným situacím patří šikana na pracovišti, kterou jako jediný přiznal voják IOS. Nicméně všichni respondenti jsou i přes velké ambice se svojí aktuální služební funkcí spokojeni. Tato otázka se netýkala představitelky IOS, která momentálně čerpá mateřskou dovolenou a službu v armádě absolvovala z důvodu občanské povinnosti. Ostatní své povolání berou jako poslání, osud či jako jistotu práce a financí. Ve všech případech hrála i jinou roli motivace ke vstupu do armády, a to přes zvědavost, službu vlasti až po rodinnou tradici.

Záměrně jsem si nechala otázku ohledně základní vojenské služby na konec, protože k ní mohu přispět i vlastním názorem. Všichni oslovení respondenti se shodli, že základní povinná služba představuje nebo v rámci České republiky by mohla představovat dobrý základ pro život. Žádá si to nejen dnešní doba, ale i zaostalý fyzický a mentální rozvoj mladistvých. Tento krok by mohl výrazně ovlivnit nastavení dnešní armády a zvýšil celkovou kondici národa. Dokonce i část poslanců by na základě aktuální situace na Ukrajině znovuzavedla plnohodnotnou základní vojenskou službu. Jiní podporují rozšíření dobrovolných vojenských cvičení. Nicméně ministryně obrany Černochová odmítá jakoukoli variantu a zastává názor, že od toho máme aktivní zálohy, jejichž počet dlouhodobě stoupá. Návrat sedmnáct let zrušené základní vojenské služby dle agentury MNForce

podporují dvě třetiny Čechů.¹⁴¹ Otázkou je genderová vyváženost, tedy zda by měla být povinná vojenská služba i pro ženy. Můj názor se v tomto případě shoduje s názorem představitele AČR, tedy branná povinnost jen pro muže. Opak tvoří Izraelské obranné síly, které podporují službu žen. Překvapením byla odpověď příslušnice AČR, která zastává obdobný názor, tedy by ani v tomto případě neměly být opomenuty.

Nutno zmínit, že vojenskou službu jako takovou by v dnešní době nejspíš nebylo možné zavést. K tomuto úkonu by musela předcházet dlouhodobá koncepce a velké finanční náklady. Vezmeme-li v potaz tyto skutečnosti, tak bychom postavili armádu chudých. Nicméně fungují šestitýdenní dobrovolná vojenská cvičení pro jedince, kteří nemohou pro pracovní či jiné povinnosti vykonávat službu v aktivní záloze. Toto cvičení považuji spolu s plánovaným registrem o jedincích způsobilých k okamžité mobilizaci za ideální.

Neodpustím si nezmínit zkušenosti Izraelců, kteří tuto povinnou službu považují za prospěšnou, a to hlavně z důvodu vyzrálosti, zkušenosti a pochopení hodnoty života.

¹⁴¹ Češi by poslali mladé na vojnu. Návrat povinné služby podporují dvě třetiny lidí [online]. Praha: Michal Janko, 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/navrat-povinne-vojny-cesi-pruzkum-20230722.html

ZÁVĚR

Armáda jakožto velká a vysoce organizovaná vojenská síla je znakem a garantem suverenity národního státu. Jejím primárním úkolem není útok na jiné země, ale obrana vlastního území. Existují však i tzv. legie nebo soukromé armády, které operují bez vztahu ke konkrétnímu teritoriu.

Diplomová práce si v první řadě klade za cíl obeznámit čtenáře se služebním poměrem vojáka z povolání. Danou problematiku rozšířilo jejich odměňování a práva s povinnostmi. Opomenuta nebyla ani historie či struktura AČR, a to včetně výzbroje. Získané informace přispěly k následné komparaci, jež dotvořila výsledek samotného díla. K porovnání jsem zvolila Izraelské obranné síly, které se staly průkopníky povinné služby pro muže i ženy. Vzhledem k tomu, že bych do budoucna chtěla službu v Armádě České republiky na vlastní kůži zkusit, tak jsou pro mě informace ohledně postavení žen v armádě velmi přínosné. V dnešní době tvoří českou profesionální armádu téměř 14 % žen, které nejčastěji slouží v personalistice, logistice, zdravotnictví nebo školství. Nedílnou součástí komparace se stal podrobný rozbor, jehož součástí tvoří např. aktuální stavy či zhodnocení práv a povinností. Po provedení komparace jsem dospěla k závěru, že IOS věnují vojákům nejen větší péči, ale celkově jsou označovány za jednu z nejzkušenějších a nejlépe připravených armád světa, což způsobila jejich mnohonásobná účast na ozbrojených konfliktech. Konkrétně obsazují 14. místo na seznamu nejmocnějších ozbrojených sil světa.¹⁴² Naopak Česká republika je dle Bussiness Insider třicátá druhá.¹⁴³

Za účelem podpořit tento výzkum, jsem se rozhodla pro tvorbu polostandardizovaného rozhovoru s příslušníky české i izraelské armády, který poskytl objektivní pohled na věc. Za pozitivní lze považovat, že žádná z žen se necítí diskriminována a s mužskými protějšky mají pouze dobré zkušenosti. Nicméně zastávám názor, že ženy by se s muži neměly srovnávat a už vůbec ne po stránce fyzické. Nejsou přeci náhodou označovány za něžné pohlaví. Naopak díky jejich pečlivosti a houževnatosti tvoří nedílnou část armády. Dokonce jsme

¹⁴² *Where does the IDF rank amongst the world's strongest militaries?* [online]. Jerusalem: SAM HALPERN, 2023 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.jpost.com/international/article-726950>

¹⁴³ *RANKED: The world's 20 strongest militaries* [online]. Bussiness Insider, 2022 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.in/defense/ranked-the-worlds-20-strongest-militaries/slidelist/51930339.cms>

v době, kdy se jim dostává stejných možností, na což poukazují i výsledky mého výzkumu.

Celou prací mě provázely odborné učebnice, články, brožury, internetové zdroje a právní předpisy, a to včetně jejich komentářů. Taktéž jsem se několikrát dostala do situace, kdy bylo velmi obtížné zjistit některé informace. Převážně se jednalo o údaje týkající se izraelské armády, jejichž důvodem může být právě uzavřenost a obezřetnost Izraelců. Nicméně práci českého zákonodárce považuji z hlediska provedených změn a současného stavu za podařenou.

Závěrem bych chtěla říci, že Izraelské obranné síly do budoucna uvažují o ukončení branné povinnosti. Důvodem je rostoucí neoblíbenost vojenské služby, nárůst vyhýbání se odvodům a rozpočtové omezení, která by časem mohla bránit k povolání všech způsobilých jedinců. V současné době údajně Izrael studuje, jak Spojené státy a evropské národy ukončily tuto povinnost a přešly na dobrovolnické síly.¹⁴⁴

¹⁴⁴ *End the draft? In Israel, some mourn what would be lost.* [online]. Tel Aviv: Dina Kraft, 2022 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2022/0119/End-the-draft-In-Israel-some-mourn-what-would-be-lost>

CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ

This master's thesis deals with the service relationship of professional soldiers serving in the Army of the Czech Republic.

It is divided into two parts and further systematically into eleven chapters. I deal with the characteristics of the army of the Czech Republic, mandatory military service, professional soldier and the service relationship in the theoretical part.

I also deal with the creation of the employment relationship, its conditions, course, content of the service and working hours.

The following is a description of the rights and obligations of a professional soldier, his remuneration, which includes salary, retirement allowance, recruitment, qualification and stabilization allowance.

The fifth chapter describes the general care of soldiers and continues with the change of service relationship in the form of interruption, transfer, detachment and business trip. The end of the theoretical part is the termination of the employment relationship.

The practical part is a comparison of the Czech and Israeli armies. The basis is to point out the similarities or differences of the armies. The characteristics of the State of Israel and the IDF were not forgotten either. The final chapter contains an interview with members of both armies.

The task of the entire work is to familiarize the reader with the system and structure of both armies with a subsequent comparison.

This entire thesis refers to the valid legislation and its comments, including with regard to case law.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
APOD.	A podobně
COGAT	Koordinátor vládních aktivit
Č.	Číslo
ČL.	Článek
ČR	Česká republika
ČSSR	Československá socialistická republika
KČ	Česká koruna
KySIO	Kybernetické síly a informační operace
MAX.	Maximálně
MBL	Vysoká škola národní bezpečnosti
Mld.	Miliarda
NAPŘ.	Například
PMHP	Průměrný měsíční hrubý služební plat
PozS	Pozemní síly
SB.	Sbírka
SpecS	Speciální síly
TerS	Teritoriální síly
TZV.	Takzvaný
VIZ	„Podívej se“
VLRZ	Vojenská lázeňská rekreační zařízení
VzS	Vzdušné síly
ZN.	Značka

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Výše služebního tarifu	22
Tabulka 2 - Komparace české a izraelské armády	55
Tabulka 3 - Rozhovor s příslušníky armád	64

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Hodnostní označení v Armádě ČR	16
Obrázek 2 - Izraelské pozemní síly	43
Obrázek 3 – Izraelské letectvo	43
Obrázek 4 - Izraelské námořnictvo	44
Obrázek 5 - Struktura Izraelských obranných sil	46
Obrázek 6 - Jednotky IOS	53

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

1. BĚLECKÝ, Miroslav. In: *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015, s. 131. ISBN 978-80-87480-35-9.
2. ČAPEK, Karel. *Hovory s T. G. Masarykem*. In: . Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2013, s. 138. ISBN 978-80-86142-46-3.
3. ČEJKA, Marek. In: *Dějiny moderního Izraele*. Praha: Grada, 2011, s. 78. D (Grada). ISBN 978-80-247-2910-7.
4. ČEJKA, Marek. In: *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 112. ISBN 80-903333-9-7.
5. HLAVÁČEK, Jiří. In: *Mezi pakárnou a službou vlasti: Základní vojenská služba (1968-2004) v aktéřské reflexi*. Praha: Academia, 2022, s. 53. ISBN 978-80-200-3332-1.
6. HOGG, Ian V. *Izraelská válečná mašinerie: [lidský faktor, bojová technika, taktika]*. Překlad: Jiří Bumbálek. Praha: Svojtka & Co, 1999. s. 38. ISBN 80-723-7087-1.
7. RABINOVICH, Itamar. *Waging Peace: Israel and the Arabs, 1948-2003*. In: . Updated and Revised Edition. Princeton USA: Princeton University Press, 2004, s. 121. ISBN 9780691119823.
8. RUDOLF, Medek a Bláha SILVESTR. In: *Dvacet let československé armády v osvobozeném státě*. Praha: Svaz československého důstojnictva, 1938, s. 214. ISBN CNB000749045.
9. SKORUŠA, Leopold a Jaroslav DANĚK. In: *Zákon o vojácích z povolání: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 72-73. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-929-9.
10. TERNER, Erich. Stát Izrael, Encyklopedický přehled. In: *Dějiny státu Izrael*. Vydání I. Pardubice: Kora, 1991, s. 111. ISBN 8090109209.

11. VEVERA, František, P. HULINSKÝ, P. MLSNA, P. MATES, K. CHRÁSTKOVÁ, J. DOLEŽÍLEK a J. ŠKODA. In: *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 77. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-518-0.

Brožura

1. *25 let existence Armády České republiky: 1993 – 2018*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2018.

Právní předpisy

1. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. prosince 1999
2. Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. ledna 2015
3. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In Sbíрка zákonů České republiky. 1. ledna 2007
4. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1. ledna 2007
5. Nařízení vlády č. 59/ 2015 Sb., o služebních tarifech a o zvláštním příplatku pro vojáky z povolání. 1. července 2015
6. Nařízení vlády č. 533/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 59/ 2015 Sb., o služebních tarifech a o zvláštním příplatku pro vojáky z povolání. 1. ledna 2022

Internetové zdroje

1. After hiking IDF salaries by 50%, Israel takes same step with national service [online]. Jeruzalém: The Times Of Israel: TOI STAFF, 2021 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/after-hiking-idf-salaries-by-50-israel-takes-same-step-with-national-service/>
2. ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Praha: CZDEFENCE.cz – Czech Army & Defence Magazine ISSN 2788-0419, 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.czdefence.cz/acr>

3. Armádě i policii důvěřují tři čtvrtiny občanů ČR [online]. Praha: STEM: Ústav empirických výzkumů, z.ú., 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/armade-i-policii-duveruji-tri-ctvrtiny-obcanu-cr/>
4. Bahad Magav: Instruktažní základna: Pohraniční policie [online]. 2021: Major General Yaakov Shabtai, 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/bases/bahad-magav-instructional-base-border-police/#/>
5. Basic Training - 'Tironot' What is the Difference Between Basic: Training 02 and 05 [online]. Mitgaisim, 2022 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/basic-training-tironot/what-is-the-difference-between-basic-training-02-and-05/#/>
6. Bennett, Gantz, Liberman agree on defense budget: NIS 58 billion for 2022 [online]. Jeruzalém: The Times Of Israel: JUDAH ARI GROSS, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/bennett-gantz-liberman-agree-on-defense-budget-nis-58-billion-for-2022/>
7. Coordination of Government Activities in the Territories [online]. Tel Aviv: Israel's government services and information website, 2022 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.gov.il/en/departments/coordination-of-government-activities-in-the-territories/govil-landing-page>
8. Česká armáda chce shromáždit tisíce dobrovolných branců [online]. Praha: FILIP LORENC, DANIEL PALÁT, 2022 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-ceska-armada-chce-tisice-dobrovolnych-brancu-220775>
9. Češi by poslali mladé na vojnu. Návrat povinné služby podporují dvě třetiny lidí [online]. Praha: Michal Janko, 2022 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/navrat-povinne-vojny-cesi-pruzkum-20230722.html
10. Director General - Eyal Zamir [online]. Hakiryá: Ministry of Defense Departments and Directorates, 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://english.mod.gov.il/About/Pages/DirectorGeneral.aspx>

11. End the draft? In Israel, some mourn what would be lost. [online]. Tel Aviv: Dina Kraft, 2022 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2022/0119/End-the-draft-In-Israel-some-mourn-what-would-be-lost>
12. Gantz nominates Gil Pinchas to IDF economic advisor to chief of staff [online]. Jeruzalém: JERUSALEM POST STAFF, 2021 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://www.jpost.com/breaking-news/gantz-nominates-gil-pinchas-to-idf-economic-advisor-to-chief-of-staff-674847>
13. Ground Forces [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/minisites/ground-forces/>
14. HISTORIE ZÁKLADNÍ VOJENSKÉ SLUŽBY V ČESKÝCH ZEMÍCH [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=3895>
15. HODNOSTI [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2018 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/vystroj/hodnosti-43037/>
16. IDF salaries rise [online]. Jeruzalém: TV7 Israel News: Erin Viner, 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.tv7israelnews.com/idf-salaries-rise/>
17. Induction Day in the I.D.F.: Serving in the Israeli Defense Forces – The I.D.F. – Induction Day [online]. Jeruzalém: ANGLO-LIST.COM, 2013 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://anglo-list.com/induction/>
18. Israeli Air Force [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/minisites/israeli-air-force/>
19. Israel Defense Forces [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israel_Defense_Forces#Organization
20. Israel Defense Forces insignia [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2022 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israel_Defense_Forces_insignia

21. Israel Defense Forces ranks [online]. Military Wik, 2022 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://military-history.fandom.com/wiki/Israel_Defense_Forces_ranks
22. Israel Military Size 1985-2023 [online]. Seattle, Washington: World Bank, 2023 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://www.macrotrends.net/countries/ISR/israel/military-army-size>
23. *Israeli Air Force* [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Air_Force
24. *Israeli Ground Forces* [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Ground_Forces
25. *Israeli Navy* [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Navy
26. Israeli Navy [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/israeli-navy/>
27. Israel Prison Service [online]. Ramla: Israel's government services and information, 2020 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: https://www.gov.il/en/departments/prison_service/govil-landing-page
28. IZRAEL: Vypukla nová válka s teroristy [online]. Praha: Gita Zbavitelová, 2022 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: https://neviditelnypes.lidovky.cz/zahranici/izrael-vypukla-nova-valka-s-teroristy.A220807_194339_p_zahranici_nef
29. Izraelská populace 2022 [online]. Walnut, CA: World Population Review, 2022 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://worldpopulationreview.com.translate.google/countries/israel-population? x tr sl=en& x tr tl=cs& x tr hl=cs& x tr pto=sc>
30. Izraelské vojenské radary mají v Česku problém. Stále neprošly testy [online]. Praha: ČT24: Ondřej Stratilík, 2022 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3530761-izraelske-vojenske-radary-maji-v-cesku-problem-stale-neprosly-testy>

31. JAK SE STÁT VOJÁKEM Z POVOLÁNÍ? [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2018 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/vojak-z-povolani>
32. JÍLEK, Libor. Řízení lidských zdrojů a jeho specifika v rezortu Ministerstva obrany: Podstata, obsah a cíle personálního řízení v rezortu MO. Personál rezortu MO. [online]. In: . Brno, 2020 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: https://moodle.unob.cz/pluginfile.php/97720/mod_resource/content/1/T-2%20Podstata%2C%20obsah%20P%C5%98%20v%20ReMO.pdf
33. List of equipment of the Israel Defense Forces [online]. Wikipedia The Free Encyclopedia, 2023 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_equipment_of_the_Israel_Defense_Forces
34. LTG Herzi Halevi přebírá pozici náčelníka generálního štábu IDF [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/articles/2023/ltg-herzi-halevi-assumes-the-position-of-idf-chief-of-the-general-staff/>
35. Military Colleges of the Israel Defense Forces [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/military-colleges/>
36. Ministerstvo obrany dostane o miliardu více a bude v roce 2022 hospodařit s rozpočtem 89,1 mld. Kč [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR: Jakub Fajnor, 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministerstvo-obrany-dostane-o-miliardu-vice-a-bude-v-roce-2022-hospodarit-s-rozpoctem-89-1-mld--kc-233971/>
37. MOSSAD - O nás [online]. Ramat ha-Šaron, Izrael: Israeli Intelligence Community, 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.mossad.gov.il/eng/Pages/default.aspx>
38. NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK PRO NOVÁČKY [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2023 [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/naborovy-prispevek>

39. O ŽENÁCH KOLEM NÁS [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2004 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=2393>
40. Obyvatelstvo [online]. Praha: Veřejná databáze ČSÚ, 2023 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide
41. Operation Entebbe [online]. Jeruzalém: Wars and Operations, 2018 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/wars-and-operations/operation-entebbe/>
42. PĚCHOTNÍ ZBRANĚ [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/scripts/detail.php?pgid=394>
43. PLAT A PŘÍPLATKY VOJÁKA Z POVOLÁNÍ [online]. Praha: Agentura personalistiky AČR, 2023 [cit. 2023-01-11]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/plat-a-priplatky>
44. Pokyny pro nástup nových vojáků do Kurzu základní přípravy [online]. Vyškov: Monika Nováková, 2023 [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.vavyskov.cz/content/pokyny-pro-nastup-novych-vojaku-do-kurzu-zakladni-pripravy-0>
45. Population of Israel on the Eve of 2023 [online]. Jeruzalém: The Statistics Information Center, 2022 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://www.cbs.gov.il/en/mediarelease/pages/2022/population-of-israel-on-the-eve-of-2023.aspx>
46. Prime Minister's military secretary to State Control Committee on captives and missing persons issue: The method chosen is to continue the effort within all organizations; Hadar Goldin's mother Leah: When everyone is responsible it doesn't mean anything [online]. Kiryat Ben Gurion, Jeruzalém: The Knesset, 2023 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://main.knesset.gov.il/EN/News/PressReleases/Pages/press1323q.aspx>
47. Průměrný plat na pozici voják [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-02-19]. Dostupné z: <https://prumerneplaty.cz/pozice/vojak>

48. RANKED: The world's 20 strongest militaries [online]. Business Insider, 2022 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.in/defense/ranked-the-worlds-20-strongest-militaries/slidelist/51930339.cms>
49. Reserve Service [online]. Jeruzalém: State of Israel National Insurance Institute, 2023 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.btl.gov.il/English%20Homepage/Benefits/Reserve%20Service%20Benefit/Pages/default.aspx>
50. Rights and obligations: The Rights you must know [online]. Tel Aviv: Mitgaisim, 2018 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/rights-and-obligations/the-rights-you-must-know/#/>
51. Second Lebanon War [online]. Jeruzalém: Wars and Operations: IDF Editorial Team, 2017 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/wars-and-operations/second-lebanon-war/>
52. SOLDIER UNIFORMS [online]. Tel Aviv: Draft IDF, 2019 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://draftidf.co.il/units/uniforms/>
53. STATE: Israel Defense Forces [online]. Kathmandu, Nepal: Israel: Embassy Of Israel In Nepal, 2020 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://embassies.gov.il/kathmandu/AboutIsrael/State/Pages/STATE-IDF.aspx>
54. Stát si vojáků moc neváží, na výsluhách mají méně než policisté [online]. Praha: Tomáš Krásný, 2010 [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/vysluhove-naroky-vojaci/>
55. STÁTŮ A MĚSTA: IZRAEL [online]. Praha: Economia, 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-a-mesta/izrael/r~i:wiki:3652/>
56. The IDF Chief of Staff's paycheck revealed in new defense report: A new finance report indicates that wages in the defense system are high relative to the average wage in the economy. [online]. Jeruzalém: JERUSALEM POST STAFF: ZACHY HENNESSEY, 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.jpost.com/israel-news/article-692313>

57. The Law of Return [online]. Jeruzalém: The Jewish Agency, 2019 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://archive.jewishagency.org/first-steps/program/5131/>
58. The State of Israel [online]. Tel Aviv: Israeli Missions Around The World, 2018 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://embassies.gov.il/MFA/AboutIsrael/history/Pages/HISTORY-%20The%20State%20of%20Israel.aspx>
59. Tzav Rishon Stations [online]. Mitgaisim: תּזָבֵר: Leehee Sade, 2021 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.mitgaisim.idf.il/%D7%9B%D7%AA%D7%91%D7%95%D7%AA/english/tzav-rishon/tzav-rishon-stations/#/>
60. Ústava pro Izrael: Constitution for Israel [online]. Kiryat Ben Gurion, Jerusalem: The Knesset, 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://knesset.gov.il/constitution/ConstIntro_eng.htm
61. V IZRAELI BOJUJÍ O ZÁKLADY DEMOKRACIE. TAKHLE ROZDĚLENÁ SPOLEČNOST JEŠTĚ NEBYLA, HODNOTÍ ANALYTIČKA [online]. Praha: Matěj Skalický, 2023 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-svet/podcast-vinohradska-12-izrael-netanjahu-kalhousova_2303070600_cen
62. Váš průvodce zaměstnáním a hledáním práce v Izraeli [online]. Tel Aviv: InterNations, 2023 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.internations.org/israel-expats/guide/working>
63. Všeobecná bezpečnostní agentura [online]. Kariya, Jerusalem: Oddělení veřejných dotazů Úřadu generálního prokurátora, 2023 [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.shabak.gov.il/pages/contactus.aspx>
64. VÝSLUHOVÉ NÁLEŽITOSTI A PŘÍDAVEK NA BYDLENÍ VOJÁKŮ Z POVOLÁNÍ [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2005 [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5367>
65. VÝVOJ SKUTEČNÝCH POČTŮ OSOB V REZORTU MO V LETECH 1992 - 2022. Ministerstvo obrany ČR [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2023 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=129653>

66. What Happens if You Refuse to Serve in the IDF? [online]. Tel Aviv: TAL KRA-OZ, 2021 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.tabletmag.com/sections/israel-middle-east/articles/idf-conscientious-objectors>
67. Where does the IDF rank amongst the world's strongest militaries? [online]. Jerusalem: SAM HALPERN, 2023 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.jpost.com/international/article-726950>
68. Who Can Volunteer for the IDF? [online]. Tel Aviv: Raphael Katz, 2021 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <http://www.mahal-idf-volunteers.org/about/join.htm>
69. World Economic Outlook Database: WORLD ECONOMIC AND FINANCIAL SURVEYS [online]. Washington: International Monetary Fund, 2022 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2022/October/weo-report?c=436,&s=NGDP_RPCH,NGDPD,PPPGDP,NGDPDPC,PPPPC,&sy=2020&ey=2027&ssm=0&scsm=1&sc=0&ssd=1&ssc=0&sic=0&sort=country&ds=.&br=1
70. “You’re alright. Don’t change.” An IDF Soldier on Being Out, Gay, and Religious [online]. Tel Aviv: IDF Editorial Team, 2016 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://www.idf.il/en/mini-sites/our-soldiers/you-re-alright-don-t-change-an-idf-soldier-on-being-out-gay-and-religious/>
71. Zahraniční mise Armády České republiky [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2022 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://mise.army.cz/informacni-servis/default.htm>

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Struktura administrativní sekce IOS

Administrativní sekce

- ❖ Generální štáb
 - Ředitelství pro plánování
 - Víceoborové ředitelství pro budování sil
 - Ředitelství třetího okruhu
 - Operační ředitelství
 - Operační divize
 - Divize instrukce, nauky a hodnocení
 - Divize speciálních prostředků
 - Mluvčí IOS
 - Bezpečnostní oddělení generálního štábu
 - Centrum pro vědomé operace
 - Oddělení pro návrh kampaní
 - Oddělení inspekce a dozoru
 - Ředitelství vojenské rozvědky
 - Štábní jednotka
 - ✓ Zpravodajský sbor
 - Sběrná jednotka
 - ✓ Tábor 1391
 - ✓ Jednotka 8200
 - ✓ Unit 9900
 - Informační bezpečnost
 - ✓ Oddělení informační bezpečnosti
 - ✓ Vojenský cenzor
 - Divize speciálních operací
 - ✓ Jednotka 81
 - ✓ Průzkumná jednotka generálního štábu
 - ✓ Centrum inteligence
 - Výzkum
 - ✓ Výzkumné oddělení
 - Odborně podřízené jednotky
 - ✓ Air Intelligence Group – zpravodajská jednotka izraelského letectva
 - ✓ Naval Intelligence Division – zpravodajská jednotka námořnictva
 - ✓ Combat Intelligence Collection Corps – zpravodajská jednotka pozemních sil
 - ✓ Zpravodajské jednotky regionálních velitelství: centrální, severní, jižní a Velitelství domácí fronty
 - ✓ Center for Consciousness Operations – jednotka pro psychologickou válku operačního ředitelství

- Jiné jednotky
 - ✓ Oddělení dohledu
 - ✓ Oddělení vnějších vztahů
 - ✓ Ro'im Rachok
 - ✓ Program Havatzalot
- Hluboké ředitelství
- Ředitelství lidských zdrojů
 - Sbor vojenské policie
 - Sbor školství a mládeže
 - Divize lidských zdrojů a obětí
 - Štábní divize a generální sbor
 - Divize plánování a řízení lidských zdrojů
 - Divize sociální péče
 - Behaviorální vědecké centrum
 - Genderový poradce náčelníka štábu obrany
- Jednotka vojenských soudů
 - Vojenský soud / Tribunál
 - Generální vojenský advokát
 - Vojenský odvolací soud
- Ředitelství počítačových služeb
 - Operation Brigade
 - Lotem Unit
 - C4I Corps
 - 'Berspace Defense
- Technologické a logistické ředitelství
 - Sbor údržby, zásobování a logistiky
 - Zdravotnický sbor

Příloha č. 2 – Dotazník IOS – muž

- 1. Do you agree with the opinion that women should not be soldiers?**
I disagree, women are a necessary part of the military.
- 2. Do you think that men and women have equal status in the army? (Working conditions, career growth, etc.)**
Yes, they are equivalent.
- 3. Does it bother you that physical tests are different for men and women?**
They haven't got any significant reliefs.
- 4. Do you agree with the opinion that women have it easier in the army?**
Yes, they are stricter on men.
- 5. Do you think that women's ministry is full-fledged?**
Rather yes, they have to do the same things as men.
- 6. Do you agree with the participation of women in foreign missions?**
Yes, but only in some positions.
- 7. Do you prefer a man or a woman in the position of superior?**
Definitely a man.
- 8. Do you think that women are more suitable for certain positions, for example due to the ability to negotiate or a more sensitive approach?**
Probably yes, they are more careful.
- 9. Have you ever encountered bullying in the workplace?**
Yes, beginnings are hard.
- 10. What was your motivation to join the army?**
A family tradition. Father was a soldier.
- 11. What was your rank?**
Rav Samal Bakhir
- 12. How many years have you served in the army?**
11 years.
- 13. Are you satisfied with your job function?**
Yes, I am satisfied, but I would like to continue to grow in my career.
- 14. Do you serve in the military as a mission, or is it more of a financial reason?**
Job and financial security.
- 15. Do you think that the attitude towards women in the army has changed in any way during your service?**
Yes, they have more career opportunities.
- 16. What is your opinion on compulsory military service? Is it right? Do you think that makes a person mature? Has this service limited you?**
I think it is correct. It didn't take anything from me, rather it gave. I recommend compulsory military service for everyone. The system is set up correctly.

Příloha č. 3 – Dotazník IOS – žena

1. **Do you agree with the opinion that women should not be soldiers?**
No! I don't agree with that.
2. **Do you think that men and women have equal status in the army? (Working conditions, career growth, etc.)**
Most of the places in the army are of equal status, there are positions that are more for men and not for women, but the conditions are the same.
3. **Does it bother you that physical tests are different for men and women?**
It depends on the function. In combat service, there are no discounts and it is not easy.
4. **Do you agree with the opinion that women have it easier in the army?**
I disagree, these are difficult conditions for a woman.
5. **Do you think that women's ministry is full-fledged?**
Definitely, otherwise they would not be part of the army.
6. **Do you agree with the participation of women in foreign missions?**
Yes, there are also positions suitable for women abroad.
7. **Do you prefer a man or a woman in the position of superior?**
A woman.
8. **Do you think that women are more suitable for certain positions, for example due to the ability to negotiate or a more sensitive approach?**
Yes. Work in healthcare, administration, etc. Some women are good in combat units too.
9. **Have you ever encountered bullying in the workplace?**
No, I have a feeling they don't allow women much in the army.
10. **What was your motivation to join the army?**
Conscription
11. **What was your rank?**
Samal Rishon
12. **How many years have you served in the army?**
Two and a half years.
13. **Are you satisfied with your job function?**
I don't work there. I'm on a maternity leave.
14. **Do you serve in the military as a mission, or is it more of a financial reason?**
Obligation.
15. **Do you think that the attitude towards women in the army has changed in any way during your service?**
I don't know about anything.
16. **What is your opinion on compulsory military service? Is it right? Do you think that makes a person mature? Has this service limited you?**
Yes, the service greatly matured me, if failed me. I learned a lot from there. I matured and also clearly understand the value of life.

Příloha č. 4 – Rozhovor AČR – muž

- 1. Souhlasíte s názorem, že by ženy neměly vykonávat povolání vojáka?**
Ne. Pravdou je, že v armádě existují funkce, ve kterých mohou být ženy více schopné než muži. Na druhou stranu, co se týče bojových jednotek, tam by se ženy rozhodně angažovat neměly.
- 2. Myslíte, že muži i ženy mají v AČR rovné postavení? (Pracovní podmínky, kariérní růst apod.)**
Určitě ne, ve většině případů se po nich nemůže chtít, to co po mužích, přičemž funkční náplň na určité funkci bude kladena stejně, nehledě na to, jestli je to muž či žena.
- 3. Vadí Vám, že fyzické testy jsou pro muže a ženy odlišné?**
Nevadí, ale ne všude jsou fyzické testy odlišné. Tam kde je kladen striktní důraz na fyzickou zdatnost, tam jsou nároky stejné pro muže i ženy. Například bojové jednotky speciálních sil.
- 4. Souhlasíte s názorem, že ženy to mají v armádě jednodušší?**
Ano, například v zastoupení ve vyšších hodnostních sborech.
- 5. Myslíte, že služba žen je plnohodnotná?**
Ano, za předpokladu, že vykonává funkci úměrnou ženskému pohlaví a svým schopnostem.
- 6. Souhlasíte s účastí žen v zahraničních misích?**
Ano, ale taktéž s ohledem na jejich pohlaví.
- 7. Preferujete v pozici nadřízeného spíše muže nebo ženu?**
Muž si přirozeně dokáže sjednat autoritu a respekt. Jednotka o 89 mužích prostě nebude poslouchat ženu. Najdou se jedinci, kteří s tím budou mít problém.
- 8. Domníváte se, že jsou na některé funkce vhodnější ženy např. kvůli schopnosti vyjednávat, psychické odolnosti či citlivějšímu přístupu?**
Existují určité schopnosti a vjemy, s kterými dokáží ženy lépe pracovat. Takže ano.
- 9. Setkal/a jste se někdy se šikanou na pracovišti? (Urážlivé či posměšné poznámky, sexuální obtěžování)?**
Ne.
- 10. Co bylo Vaší motivací ke vstupu do armády?**
Sloužit své vlasti.
- 11. Jaká je Vaše hodnost?**
Četař.
- 12. Kolik let máte odslouženo v AČR?**
8 let
- 13. Jste spokojen/a se svoji služební funkcí? Měl/a jste/máte ambice k tomu dosáhnout jiné služební funkce?**
Ano, ambice jsou vždy na místě, a pokud ne, tak je u vojáka něco špatně.
- 14. Jak jste vnímal/a svůj příchod na útvar? Měl/a jste mezi muži přirozený respekt nebo jste si ho musel/a budovat svým chováním a postoji?**
Vše je jen otázka času. Respekt by se měl dostavit samovolně, pokud je někdo dobrým jak vojákem, tak i člověkem.

15. Berete své povolání jako poslání, nebo je to pouze prostředek k obživě? Změnil se v tomto Váš postoj v průběhu předchozích let Vaší služby?

Vnímám to jako svůj osud, pokud bych se vojákem stát neměl, tak bych se vojákem nestal. Služba v armádě není pouze zaměstnání, vojákem jste 24 hodin denně.

16. Souhlasili byste se znovuzavedení základní vojenské služby? Měly by být jeho součástí i ženy?

Pro muže určitě ano. Minimálně si to vyžaduje aktuální doba a zaostalý fyzický a mentální rozvoj mladých hochů.

17. Myslíte si, že se za dobu Vaší služby změnil nějakým způsobem přístup k ženám v AČR?

Jelikož máme na jednotce pouze jednu příslušnici, tak to nedokáží přímo posoudit. Nicméně to není tak dlouho, co byla jmenována další vojákyně do hodnosti generála. Takže asi ano.

Příloha č. 5 – Rozhovor AČR – žena

- 1. Souhlasíte s názorem, že by ženy neměly vykonávat povolání vojáka?**
Rozhodně s tímto tvrzením nesouhlasím. Ženy dokáží být mnohdy daleko urputnější, ale i vnímavější než někteří jejich kolegové. Ženy mohou mít příznivější vliv i na kolektiv.
- 2. Myslíte, že muži i ženy mají v AČR rovné postavení?**
Armáda postupuje dle určitého schématu. Řídí se vzděláním, odslouženými roky, hodností a zkušenostmi. V ohledu šance na povýšení si nemyslím, že hraje roli, jestli je daný „adept“ žena nebo muž.
Rozdíl vnímám pouze ve službě u bojových jednotek. Ale tam jsou dané psychologické limity (vnímání zraněné ženy jejími kolegy). I když ani s tímto tvrzením nemohu úplně souhlasit. Pokud je fyzicky žena zdatná a se svým teamem cvičí a je sehraná, nemyslím si, že by mělo to rozdělování být i zde.
- 3. Vadí vám, že fyzické testy jsou pro muže a ženy odlišné?**
Pokud mají muži i ženy vykonávat stejnou práci se stejnou zodpovědností a za stejné ohodnocení, je logické, aby měly i stejné fyzické testy jako muži.
Pokud vím, tak se v současné době pracuje na úpravě tabulek, aby se rozdíl v limitech mužů a žen alespoň snížily. Za mě je to rozhodně dobrý nápad.
- 4. Souhlasíte s názorem, že ženy to mají v armádě jednodušší.**
Nemyslím si, že by to měly ženy nějakým způsobem jednodušší. Možná jen co se týče fyzických testů a limitů daných zákonem (nošení břemen atd). Spíše z psychologického hlediska, to mají naopak trochu těžší. Jelikož v armádě neslouží tolik žen jako mužů, už jen tím mohou vyčnívat a mohou na sebe klást větší nároky, aby se mužům vyrovnaly.
- 5. Myslíte, že služba žen je plnohodnotná?**
Tady zřejmě nerozumím, jak je otázka myšlena. Nevidím důvod, proč by neměla být služba žen v AČR plnohodnotná. Žena musí splnit fyzické limity, složit přísahu a umět ovládat zbraně, znát veškerou teorii, stejně jako její kolegové. Za mě není rozdíl, zda slouží voják muž nebo žena.
- 6. Souhlasíte s účastí žen v zahraničních misích?**
Dle mého názoru i žena je voják se vším všudy, proto nevidím důvod zakázat zahraniční operace ženám v armádě jen na základě pohlaví. Pokud splní všechny prověrky, testy, nevidím důvod, proč by se těchto operací nemohly ženy účastnit.
Právě na operačních nasazeních hraje velkou roli i kolektiv. Pokud je daný team (kde je i vojákyně) sehraný a rozumí si i lidsky, pak nevidím problém.
- 7. Preferujete pozici nadřízeného spíše muže nebo ženu?**
Tady může svou roli hrát takový nějaký psychologický předpoklad, že nadřízený (velký muž) může být lepším velitelem než žena. Opět tu záleží na zkušenostech a sehranosti teamu. Dle mého názoru zde opět pohlaví nehraje roli.
V naší jednotce se řešila podobná situace a nikdo nepochybuje o ženách ve velitelských hodnostech. Naopak jsou tomu velitelé nakloněni.
- 8. Existuje podle vás v AČR možnost rozdílného přístupu k mužům a ženám?**
Věřím, že i taková situace může nastat. Vše je ale o hranicích, které si ta žena (vojákyně) stanoví a taky jak je její kolegové budou respektovat. Vše je hlavně o přístupu. Pokud přijde žena a řekne „borci, jsem jedna z vás, chci makat stejně jako vy a čekám od vás přístup jako ke každému druhému vojákovi. Nechci žádné úlevy“, pak ji budou kolegové brát více vážně a rychleji zapadne.
- 9. Domníváte se, že jsou některé funkce vhodnější pro ženy např. kvůli schopnosti vyjednávat, psychické odolnosti či citlivějšímu přístupu?**
Jsou některá odvětví, kdy je dobré mít v teamu i vojáka – ženu, hlavně kvůli přístupu nebo třeba požadavkům okolí, dle daného úkol. Ale nebrala bych to jako dogma.

10. Setkal jste se někdy se šikanou na pracovišti? (urážlivé poznámky, sexuální obtěžování)

Šikana se na našem útvaru netoleruje a jsem ráda, že jsem nepostřehla ani náznak něčeho podobného. Pokud se setkám s nějakou sexuální narážkou je to ve stylu vtípku, který tak nějak odpálím a jde se dál. Přece jen se setkáváme na cvičeních, kde jsme týden-3týdny ve stejné skupině lidí. Takže bych takové poznámky ani nespojovala s prací v armádě. Ty stejné poznámky (možná horší) bych dostávala i někde v civilním životě.

Naopak jsem si všimla, jak kolegové přistupují k ženám např. při pomoci s výstrojí nebo ústrojovou kázní. Kdy přistoupí k vojákyni a řeknou, co je špatně a zda jí s tím mohou pomoci. Až po souhlasu jí upraví vestu, límeček, cokoli.

11. Co bylo Vaší motivací ke vstupu do armády?

Mou motivací byla na úplném počátku zvědavost. Na internetu jsem hledala, kde sídlí, jaký útvar, jaké mají vybavení atd. Postupně mě to natolik zaujalo, že jsem se rozhodla podat přihlášku. Zároveň mě tlačí i nějaký vnitřní motor, moct „udělat něco víc“, než jen nadávat u televize z obýváku. Taky jsem chtěla zkusit, zda na to vůbec fyzicky nebo psychicky mám.

12. Jaká je vaše hodnost?

Desátník.

13. Kolik let máte odslouženo?

Sloužím 6 let.

14. Jste spokojena se svojí služební funkcí? Měla jste/máte ambice k tomu dosáhnout jiné služební funkce?

Ano, ale rozhodně jsou ambice vysoké, chtěla bych ale zůstat u bojové jednotky.

Loňský rok se mnou velení projednávalo možnost povýšit na 2 funkce. Jedna z nich se podařila. I tak věřím, že v budoucnu se naskytne i další možnost povýšení nebo změny funkce.

15. Berete své povolání jako poslání, nebo pouze prostředek k obživě? Změnil se v tomto váš postoj v průběhu předchozích let vaší služby?

Za mě je služba v armádě jako jakási forma poslání. Takoví lidé jsou daleko více motivovaní a chtějí se toho více naučit, bez ohledu na hodnost nebo funkci.

16. Souhlasil byste se znovuzavedení, základní vojenské služby? Měly by být součástí i ženy?

Vojenskou službu jako takovou by v dnešní době už nejspíš nebylo možné zavést. Ale kdyby byla možnost alespoň na pár týdnů něco podobného vymyslet, nebylo by to rozhodně ke škodě.

V dnešní době fungují tzv. dobrovolná vojenská cvičení. Kdy člověk nastoupí na 6 týdnů na výcvik do Vyškova (spolu s vojáky v aktivní záloze). Po dokončení výcviku už ale nemusí absolvovat vůbec nic.

V tomto duchu bych to viděla i do budoucna. Neznám ale přesná čísla, kolik lidí se účastní tohoto DVC.

Otázka, jestli by teoretická povinná vojenská služba měla být i pro ženy. Nemyslím si, že by na ně neměla úplně zapomenout. Na druhou stranu si uvědomuji, že ženy jsou matky, ženy v domácnosti, ... Nevím, jak by případná povinná vojenská služba řešila tyto otázky.

17. Myslíte si, že se za dobu Vaší služby změnil přístup k ženám v AČR?

Přístup k ženám vojákyním vnímám tak, že za ty roky, co sloužím, se rozhodně změnil, a to k lepšímu. Jak přibývá žen v armádě, tak je mužští kolegové začínají brát více vážně a seriózněji. Více se o tomto tématu hovoří.